

Nasjonalparkstyret
Reisa nasjonalpark/
Ráisduottarháldi
landskapsvernområde

Møteinnkalling

Utvalg:	Reisa nasjonalparkstyre
Møtested:	Jyppyra, Halti
Dato:	03.11.2025
Tidspunkt:	12:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Styremøte i forkant av Faglig Rådgivende Utvalg

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
	Styresak		
ST 23/25	Referatsaker		
	Styresak		
ST 24/25	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
	Referatsaker		
RS 25/25	Basiskartlegging gjennomført sørvest for Ráisjávri i 2024		2024/5359
RS 26/25	Miljødirektoratets tilrådning om revisjon av eldre verneforskrifter - orientering		2025/4215
DS 7/25	Utvidelse av tillatelse til motorferdsel - Reisa nasjonalpark - riving og bygging av konvensjonsgjerde - Ráisduottarháldi - Landbruksdirektoratet		2025/1754
DS 8/25	Vedtak - innvilget tillatelse - Reisa nasjonalpark - motorferdsel med ATV - vedlikehold av Reinpolitiets hytte Fallebu - Alta Bygg		2025/9579
	Styresak		
ST 25/25	Innmelding av behov for basiskartlegging i Reisa nasjonalpark		2024/5359
ST 26/25	Status tiltaksplan 2025 og omdisponering av midler		2024/10292

ST 23/25 Referatsaker

ST 24/25 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte

Sak: Reisa nasjonalpark - basiskartlegging på myr
ved Reisavann

Vår dato:

Vår ref.:

25.10.2025

2024/5359

Til:

Saksbehandler, innvalgstelefon

Nina Andrea Storm,

Kopi til:

Basiskartlegging gjennomført sørvest for Ráisjávri i 2024

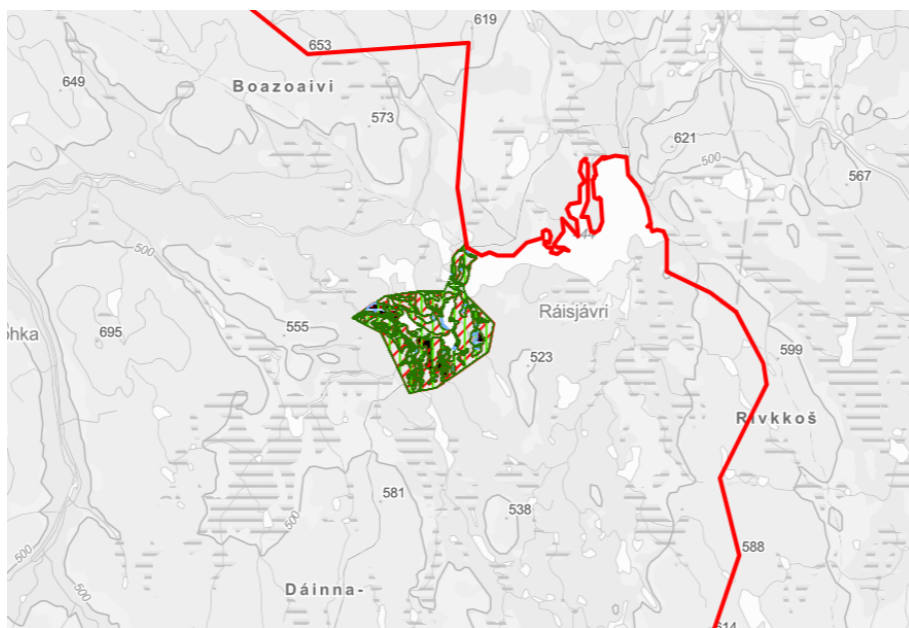
Bakgrunn

Som en del av den årlige innmeldingen av områder for basiskartlegging etter Natur i Norge (NiN)-systemet, meldte Reisa nasjonalparkstyre inn et område sørvest for Ráisjávri både i 2023 og 2024.

I 2024 ble dette området prioritert for kartlegging, og arbeidet ble gjennomført av Sallir sommeren samme år. Etter fullført feltarbeid er resultatene publisert i den åpne kartdatabasen **Naturbase**, under temaene:

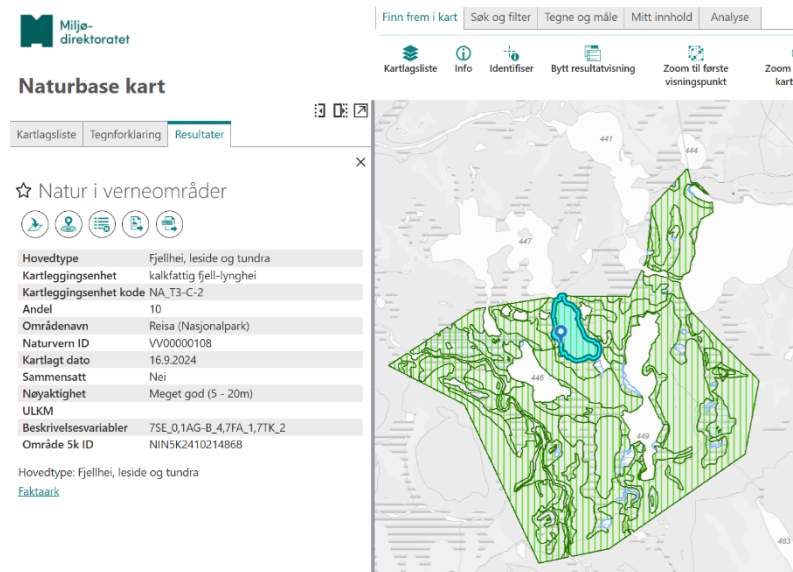
- *Natur i verneområder*
- *Rødlistet natur i verneområder*

Gjennom disse kartlagene kan man få mer detaljert innsikt i naturtypene og verdiene som finnes i området sørvest for Ráisjávri. Kartleggingen gir et viktig kunnskapsgrunnlag for forvaltning og videre oppfølging av naturverdiene i nasjonalparken.

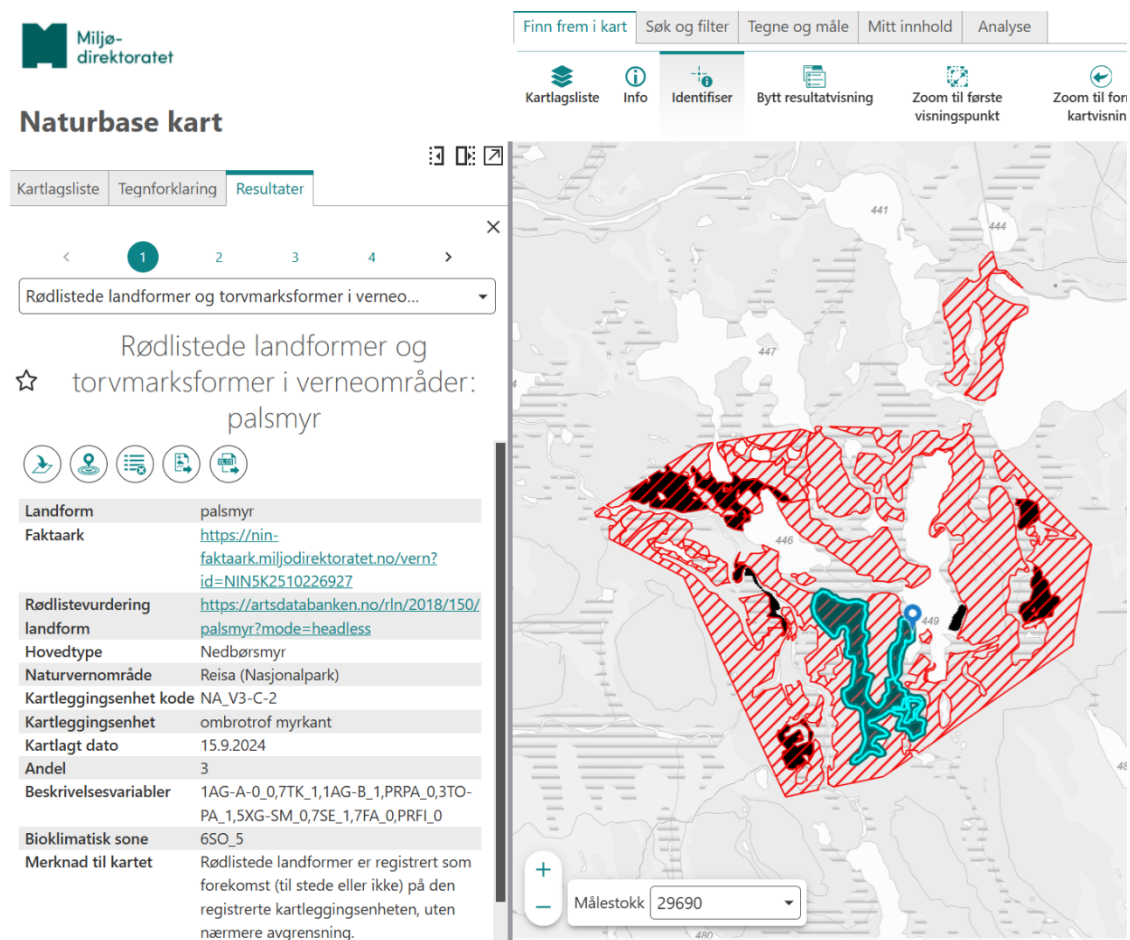

Lenke til naturbasekartet:

<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/vertigisstudio/web/?app=a3a09afee5c24c459c53a9a9ff0915f1>

Figur 1: Utdrag fra naturbase og Natur i verneområder

Figur 2: Utdrag fra naturbase og Rødlistet natur i verneområder

Sak: Reisa nasjonalpark og Ráisdottarháldi
landskapsvernområde - revisjon av verneforskriften

Vår dato:

20.10.2025

Vår ref.:

2025/4215

Til:

Saksbehandler, innvalgstelefon

Nina Andrea Storm,

Kopi til:

Miljødirektoratets tilrådning om revisjon av eldre verneforskrifter - orientering

Miljødirektoratet har oversendt en tilrådning til Klima- og miljødepartementet (KLD) om revisjon av eldre verneforskrifter. Reisa nasjonalpark er blant de 14 verneområdene som er anbefalt for revisjon. Tilrådningsen omfatter 11 nasjonalparker, 2 landskapsvernområder og 1 naturreservat.

For Reisa nasjonalpark er det særlig behov for oppdatering av verneforskriften fra 1986.

Miljødirektoratet peker på flere mangler og utdaterte bestemmelser, blant annet:

- Delegering av myndighet til Statens skoger, som ikke lenger er relevant
- Manglende bestemmelser om dyrelivsfredning
- Ingen regulering av organisert ferdsel, bortsett fra forbud mot idrettsarrangementer
- Manglende forbud mot bruk av droner

Miljødirektoratet understreker at begrunnelsene i tilrådningsen er overordnede, og at det må gjøres en grundigere gjennomgang opp mot gjeldende forskriftsmal når revisjonsarbeidet starter.

Bakgrunn

Klima- og miljødepartementet (KLD) har gitt Miljødirektoratet i oppdrag å utarbeide en oversikt over eldre verneforskrifter som bør revideres for å sikre at verneverdiene ivaretas på en tilstrekkelig måte. Oppdraget innebærer å lage en prioritert liste over hvilke forskrifter som bør revideres, og i hvilken rekkefølge dette bør gjøres.

Den 11. april 2025 tok Miljødirektoratet kontakt med alle verneområde- og nasjonalparkstyrer som har forvaltningsansvar for områder med forskrifter vedtatt etter den tidligere Lov om naturvern (før 2009). Målet var å innhente innspill fra forvaltere med erfaring fra praktisk forvaltning, for å identifisere forskrifter som er uklare, upresise eller mangelfulle, og som derfor skaper utfordringer i forvaltningen.

Miljødirektoratet ba om at innspillene ble begrenset til områder med særskilt behov for revisjon, ettersom det kun vil være mulig å revidere et begrenset antall forskrifter i praksis.

Forvaltningsmyndigheten for Reisa nasjonalpark og Ráisdottarháldi landskapsvernområde sendte inn et innspill til Miljødirektoratet, med anbefaling om at verneforskriftene for disse områdene tas

med i vurderingen. Innspillet bygger på erfaringer fra arbeidet med forvaltningsplanen, og peker på at gjeldende forskrifter er utarbeidet etter gammel lovgivning og fremstår som utdaterte og til dels uklare. Dette skaper usikkerhet knyttet til tolkning og praktisering av vernebestemmelsene.

Følgende punkter ble fremhevet i innspillet for Reisa nasjonalpark:

- **Droner:** Manglende forbud mot bruk av droner. Det bør også vurderes regulering av modellfly og støy.
- **Lavtflyvning:** Behov for presisering om at flyvning under 300 meter over bakken er forbudt.
- **Støy:** Forskriften bør inneholde bestemmelser om støy og hvordan dette påvirker verneverdiene.
- **Motorferdsel:** El-sykler bør inkluderes som motorisert ferdsel.
- **Elvebåt/vannjet:** Uklarhet rundt begrepet «tradisjonell elvebåt». Bruk av vannjet bør være søknadspliktig.
- **Organisert ferdsel:** Behov for hjemmel til å styre organisert ferdsel gjennom søknadsplikt.
- **Dyreliv:** Henvisning til viltloven bør erstattes med naturmangfoldloven. Det er behov for tydelig forbud mot forstyrrelse av dyrelivet.
- **Forsøpling:** Behov for klarere bestemmelser om håndtering og opprydding av søppel.
- **Generelle uklarheter:** Flere bestemmelser er uklare og bør forbedres for å sikre konsekvent og effektiv forvaltning.
- **Henvisninger:** Enkelte punkter bør vise til presiseringer i forvaltningsplanen.
- **Gompi (mobil campingvogn):** Det bør presiseres at hensetting av gompi regnes som ulovlig bygning på lik linje med andre faste installasjoner.

Vedlegg

1. Epost fra Miljødirektoratet
2. Vedlegg 1: Identifiserte endringsbehov
3. Vedlegg 2: Forskrifter anbefalt for revisjon
4. Tilrådning om eldre verneforskrifter for revisjon

Fra: Line-Kristin Larsen[Line-Kristin.Larsen@miljodir.no]

Sendt: 29.09.2025 10:00:34

Til: Skansen, Ronny;Gulbrandsen, Jenny Marie;Odden, Alf;Haug, Jørn Trygve;Grevrusten, Stein Magne;Stokkenes, Aina-Elise Bolstad;Løken, Øivind;Valan, Sindre Kolstad;Sveen, Kari;Ullring, Ulf;Liebe, Morten;Granli, Stein Egil;Sørli, Kristine;Rødstøl, Mari Melbø;Stensby, Trond;Skarsaune, Ingvild;Nystuen, Hilde;Berge, Eirin;Sem, Gunhild Kirsti;Svendsgard, Bernhard;Nystad, Ingvild Hansen;Wika, Jannike Elise;Kvalshaug, Ole-Jakob;Aarstrand, Bjørnar;Brekke, Marte;Lium, Sigrid;Miltz, Cecilia;Aalstad, Guro;Sætermo, Benny;Moldestad, Torbjørn;Buttingsrud, Trond Erik;Jaren, Hege;Olsen, Monika;Borud, Dag Evert;Kråkenes, Lars;Skjemstad, Oddrun;Stine Emilie Alfonsdatter Nøding;Benonisen, Rune;Storm, Nina Andrea;Olsen, Sunniva;Vistnes, Ingunn Ims;Salmila, Karoline;Østereng, Geir;Solbakke, Jørgen Eira;Baardvik, Bjørn Morten;Kollstrøm, Rolf;Birkeland, Ingve;Tødås, Tore;Valan, Sindre Kolstad;Thyrum, Kirsten;Bull, Hans;Nisja, Eli Grete;Slettom, Lars;Berger, Marit Sophie;Henriksen, Linda Forbregd;Kallå, Maren Katrine;Jonsson, Sofie;Nøstvold, Lina;Sjømæling, Anne;Herregården, Kristian Kvaalen;Dobbedal, Eirik Johansen;Haavik, Astrid Bakke;Snøtun, Trygve;Hauge, Tor Arne;Sveen, Kari;Nedrelo, Eldrid;Nornes, Anbjørg;Vallestad, Jorunn;Maria.underdal@statsforvalteren.no;Røyrvik, Alf Erik;Holmgren, Anita;Gudmundsson, Aron Freyr;Aasland, Øistein;Anne Gerd Nysveen;Krister Hovde;Heitmann, Kjetil Olav;Herregården, Kristian Kvaalen;Postmottak SFMR;Postmottak SFTF;Postmottak SFVL;Postmottak SFAG;Postmottak SFNO;Postmottak SFTL;Postmottak SFOS;Postmottak SFIN;Postmottak SFRO;Postmottak

SFVT[ronny.skansen@statsforvalteren.no;jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no;alf.odden@statsforvalteren.no;jorn.haug@statsforvalteren.no;stein.grevrusten@statsforvalteren.no;ain

a-elise.bolstad.stokkenes@statsforvalteren.no;oivind.loken@statsforvalteren.no;sindre.valan@statsforvalteren.no;kari.sveen@statsforvalteren.no;ulf.ullring@statsforvalteren.no;morten.liebe@statsforvalteren.no;stein.granli@statsforvalteren.no;kristine.sorlie@statsforvalteren.no;mari.rodstol@statsforvalteren.no;trond.stensby@statsforvalteren.no;ingvild.skarsaune@statsforvalteren.no;hilde.nystuen@statsforvalteren.no;eirin.berge@statsforvalteren.no;gunhild.sem@statsforvalteren.no;bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no;ingvild.hansen.nystad@statsforvalteren.no;jannike.wika@statsforvalteren.no;ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no;bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no;Marte.Brekke@statsforvalteren.no;sigrid.lium@statsforvalteren.no;cecilia.miltz@statsforvalteren.no;guro.aalstad@statsforvalteren.no;benny.satermo@statsforvalteren.no;torbjorn.moldestad@statsforvalteren.no;trond.erik.buttingsrud@statsforvalteren.no;hege.jaren@statsforvalteren.no;monika.olsen@statsforvalteren.no;dag.evert.borud@statsforvalteren.no;lars.krakenes@statsforvalteren.no;oddrun.skjemstad@statsforvalteren.no;stine.noding@statsforvalteren.no;rune.benonisen@statsforvalteren.no;nina.storm@statsforvalteren.no;sunniva.olsen@statsforvalteren.no;ingunn.vistnes@statsforvalteren.no;karoline.salmila@statsforvalteren.no;geir.ostereng@statsforvalteren.no;jorgen.solbakke@statsforvalteren.no;fmtrbmb@statsforvalteren.no;rolf.kollstrom@statsforvalteren.no;ingve.birkeland@statsforvalteren.no;tore.todas@statsforvalteren.no;sindre.valan@statsforvalteren.no;kirsten.thyrum@statsforvalteren.no;hans.bull@statsforvalteren.no;eli.nisja@statsforvalteren.no;lars.slettom@statsforvalteren.no;marit.berger@statsforvalteren.no;Linda.Forbregd@statsforvalteren.no;maren.katrine.kallak@statsforvalteren.no;sofie.jonsson@statsforvalteren.no;lina.nostvold@statsforvalteren.no;anne.sjomaling@statsforvalteren.no;kristian.herregarden@statsforvalteren.no;Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no;astrid.haavik@statsforvalteren.no;trygve.snotun@statsforvalteren.no;tor.arne.hauge@statsforvalteren.no;kari.sveen@statsforvalteren.no;eldrid.nedrelo@statsforvalteren.no;anbjorg.nornes@statsforvalteren.no;jorunn.vallestad@statsforvalteren.no;Maria.underdal@statsforvalteren.no;alf.erik.royrvik@statsforvalteren.no;anita.holmgren@statsforvalteren.no;aron.freyr.gudmundsson@statsforvalteren.no;oistein.aasland@statsforvalteren.no;anne.gerd.nysveen@ullensvang.kommune.no;Krister.Hovde@nore-og-uvdal.kommune.no;kjetil.olav.heitmann@statsforvalteren.no;kristian.herregarden@statsforvalteren.no;sfmrpost@statsforvalteren.no;sftfpost@statsforvalteren.no;sfvlpost@statsforvalteren.no;sfagpost@statsforvalteren.no;sfnopost@statsforvalteren.no;sftlpost@statsforvalteren.no;sfospost@statsforvalteren.no;sfinpost@statsforvalteren.no;sfropost@statsforvalteren.no;sfvtpost@statsforvalteren.no]

Kopi: Terje Qvam[Terje.Qvam@miljodir.no];

Tittel: Orientering om vår tilrådning om revisjon av eldre forskrifter

Hei alle!

Tenkte jeg skulle orientere dere om et oppdrag vi har hatt i år, om revidering av eldre verneforskrifter. Leveransen til KLD ligger vedlagt.

Oppsummert, så har vi anbefalt totalt 14 verneforskrifter for revisjon: 11 nasjonalparker, 2 landskapsvernområder og 1 naturreservat. I tillegg har vi anbefalt revisjon av naturreservater med behov for utvidet periode for ferdselsforbud av hensyn til fugl.

Vi har i oppdraget innhentet innspill fra Statsforvalteren og forvaltere for nasjonalpark- og verneområdestyrer (avgrenset til dere som forvalter eldre nasjonalparker/store landskapsvernområder). Tusen takk for alle innspill, det har blitt mye brukt under arbeidet og har vært et viktig bidrag i å sortere ut forskriftene som bør revideres først.

Vi valgte til slutt ut de områdene vi identifiserte å ha størst behov for endringer. Endringsbehovet besto da av en kombinasjon av opprydding i forskriften og behov for endring i restriksjonsnivå.

Det var meldt inn mange fler forskrifter enn de som til slutt ble anbefalt for revidering. Enkelte revisjonsbehov er felles for alle eldre forskrifter og har ikke gått videre av den grunn. Andre innmeldte revisjonsbehov er dekket av forskriften selv om det er ønskelig med en mer presis ordlyd, slik som problemstillingen med at ordet drone mangler i bestemmelse om forbud mot modellfly. Det ble også meldt inn behov for strengere regulering i enkelte landskapsvernområder av hensyn til dyrelivet, dette åpner ikke hjemmelen i NML (§ 36. landskapsvernområder) for, så disse har ikke blitt anbefalt for revisjon da det vil kreve endring av verneform. Unntaket er Setesdal-Vesthei Ryfylkeheiane, der villreinhensyn veide tungt, samtidig som det også var andre betydelige revisjonsbehov i forskriften. Noen innmeldte områder var også i prosess under supplerende vern "Bevaring av verdifull natur" – disse er ikke meldt videre da en forskriftsgjennomgang/revisjon vil skje i forbindelse med verneprosessene der.

Videre prosess. Nå ligger forslaget hos KLD, som skal vurdere om det skal gis nye oppdrag om forskriftsrevisjon og i så fall for hvilke områder.

Med vennlig hilsen,
Line-Kristin Larsen
Seniorrådgiver verneområdeseksjonen
Miljødirektoratet
Tlf. 97643455

Identifiserte endringsbehov
Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften erstattes med en henvisning til naturmangfoldloven § 48.
I landskapsvernområder vil det være behov for å endre forskrifter som regulerer ferdsel til fots, jf.
I landskapsvernområder hvor verneformålet inkluderer vern av arter, bør det vurderes om det bør endres verneform på hele eller deler av området.
Forskrifter om nasjonalparker som mangler bestemmelser om vern og beskyttelse av dyrelivet, herunder forbud mot unødig forstyrrelser bør få slike bestemmelser, jf. naturmangfoldloven § 35 hvor det står at dyrelivet skal beskyttes i
Ta ut forskriftsbestemmelser som gir myndighet til Miljødirektoratet eller andre til å gi generelle bestemmelser (forskrifter) som ikke er hjemlet i loven (f.eks. adgang til å regulere beite og ferdsel).
Vurdere endringer i verneform eller oppheving av forskrifter for vernekategorier som ikke er videreført i naturmangfoldloven (naturminner og plante- og dyrelivsfredninger).
Endre dato for ferdselsforbud der disse er utilstrekkelige.
Regulere båndtvang for hund evt. oppdatere bestemmelser om dette i områder der dette er en trussel mot verneformålet.
Regulere aktiviteter som er en trussel mot verneverdiene.
jakt.
Forskrifter som skiller mellom kommersiell og ikke-kommersiell ferdsel endres for å likestille organisert ferdsel.
Eventuelt klargjøre at el-sykling følger reglene for motorferdsel og ikke sykling.
Bestemmelser om motorferdsel for utfrakt av felt vilt oppdateres med dagens praksis.
Oppdateringer av bestemmelser om hogst, uttak av ved og bålbrenning der bestemmelsene er uklare/utilstrekkelige for verneformålet.
Regulere droner, herunder klargjøre dette for verneområder som har et forbud mot bruk av modellfly.
Publisere vernekart i Lovdata
Endre forskriftsstuktur fra kapitler til paragrafer i samsvar med gjeldende forskriftsteknikk
Klargjøre forholdet til skjøtsel i § 47
Ta inn spesifiserte bestemmelser om hva forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til for vanlige behov, slik at det unngås regelmessig bruk av § 48 for slike formål.

Nasjonalparkforskrifter	Årstall forskrift (sist Prioritet	
Forskrift om fredning av Anárjoga álbmotmeacci/Anárjohka nasjonalpark	1971 (2001)	1
Forskrift om utlegging til nasjonalpark et område av statens grunn, Storskogen, Rag	1971	1
Forskrift om vern for Reisa nasjonalpark	1986 (2003)	1
Forskrift om vern av Jostedalsbreen nasjonalpark	1991 (2018)	1
Forskrift om verneplan for Forollhogna med tilleggende dalfører	2001 (2013)	1
Forskrift om vern for Hardangervidda nasjonalpark	2002 (2013)	1
Forskrift om verneplan for Stabbursdalen	2002 (2013)	1
Forskrift om verneplan for Verdal-Snåsa-Lierne. Vern av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark	2004	2
Forskrift om verneplan for Verdal-Snåsa-Lierne. Vern av Lierne nasjonalpark	2004	2
	2004	2
Forskrift om vern av Seiland nasjonalpark	2006	2
Forskrifter for landskapsvernområder	Årstall forskrift (sist Prioritet	
Forskrift om vern av Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde	2000	1
naturminne	2003	1
Forskrifter for naturreservat	Årstall forskrift (sist Prioritet	
Forskrift om fredning for Grandefjæra våtmarksreservat	1983	1
Endring av periode for ferdselsforbud i naturreservater med fugl som verneformål		1

Oppdrag 38. Miljødirektoratets tilrådning til Klima- og miljødepartementet om hvilke eldre verneforskrifter som bør prioriteres for revidering.

September 2025

Innhold

Bakgrunn	3
1. Innledning.....	3
2. Revisjonsbehovene	4
2.1 Generelle tilpasninger til naturmangfoldloven.....	4
2.2 Nasjonalparker	5
Nasjonalparker som prioriteres for revisjon.....	5
2.3 Landskapsvernområder	6
2.3.1 Landskapsvernområder hvor det er behov for et sterkere artsvern pga. verneformålet, herunder hvor det er utfordringer med ferdsel.....	6
2.3.2 Landskapsvernområder med dyrelivsfredning og/eller plantelivsfredning.....	7
2.3.3 Revisjon av forskrifter som innehar bestemmelser som er i direkte strid med naturmangfoldloven § 36	7
2.3.4 Landskapsvernområder med særlig gamle og uklare forskrifter.....	7
2.3.5 Landskapsvernområder som prioriteres for revisjon	7
2.4 Naturreservater	8
2.4.1 Ferdselsregulering av hensyn til fugl.....	8
2.4.2 Regulering av skogsdrift i naturreservater	9
2.4.3 Naturreservat som prioriteres for revisjon	9
2.5 Dyre- og plantelivsfredning	9
2.6 Fredning av livsmiljøer og biotopvern.....	10
2.7 Naturminner	10
2.8 Eldre verneområder uten forskrift	11
3 Prioritering av områder og videre prosess	11
3.1 Forskrifter listet opp i vedlegg 2.....	11
3.2 Endring av periode for ferdselsforbud.....	12
3.3 Øvrige revisjonsbehov.....	12

I Norge har vi vernet natur i over 100 år, alle verneområder er vernet i sin tid og i sin kontekst med ulike lovverk og føringer fra politisk hold. I dette oppdraget har vi vurdert hvilke eldre forskrifter som bør revideres for å ta vare på verneverdiene. Eldre forskrifter er i dette oppdraget definert som alle forskrifter vedtatt før naturmangfoldloven. Vi har via Statsforvalterne og nasjonalparkstyrene v/verneområdeforvaltere fått tilbakemelding på forskrifter med særskilt behov for revidering.

Revisjonsbehovet må sees opp mot formålet til det enkelte verneområdet, men også formålet med verneformen jf. naturmangfoldloven kapittel V. I tillegg til revisjonsbehov som er direkte knyttet til ivaretagelse av verneverdiene, som f.eks. manglende eller svake forbudsbestemmelser, belyser vi et generelt oppryddingsbehov i gamle forskrifter.

Revisjonsbehovet i de prioriterte områdene er derfor kombinasjon av ivaretagelse av verneformål og et behov for opprydding. Dette er redegjort for under de ulike kategoriene i besvarelsen.

Vi anbefaler revisjon av 14 konkrete forskrifter. Denne prioriterte listen over områder fremgår av vedlegg 2. I tillegg anbefaler i revisjon av de resterende verneområdene som har behov for endring av periode for ferdselsforbud av hensyn til fugl.

Bakgrunn

Oppdraget har bakgrunn i Miljødirektoratets leveranse til KLD fra tildelingsbrevet i 2024 (oppdrag 7), der direktoratet fikk i oppgave å belyse ulike tiltak som ville kunne bidra til å opprettholde verneverdiene i verneområder på lang sikt.

Leveransen pekte blant annet på at gamle verneforskrifter ikke nødvendigvis er tilpasset nye aktiviteter i verneområdene, og at det er et revideringsbehov.

Det ble blant annet pekt på at ferdselsforbud av hensyn til fuglelivet bør endres i gamle verneforskrifter slik at de er tilpasset dagens trekketidspunkter som har endret seg med et klima i forandring.

Oppdrag 38 er utformet slik:

Lage prioritert liste over hvilke gamle verneforskrifter som bør revideres slik at de tilstrekkelig grad ivaretar verneverdiene, og hvilken rekkefølge det bør gjøres i.

1. Innledning

Vi har i oppdraget funnet det naturlig å ta utgangspunkt i forskrifter som er vernet før naturmangfoldloven trådte i kraft, men på bakgrunn av det store antallet forskrifter har vi ikke kunnet gjøre en gjennomgang av alle eldre forskrifter. Vi har i oppdraget prioritert en gjennomgang av alle forskrifter for nasjonalparker vernet før naturmangfoldloven. Disse verneområdene omfatter store naturarealer og forskriftsendringer forventes å gi stor effekt for bevaring av naturverdier.

For andre verneområder har vi valgt å løfte frem noen forhold som vi mener bør prioriteres i det kommende revisjonsarbeidet. Det bør blant annet prioriteres å revidere verneområder i vernekategorier som ikke er videreført i naturmangfoldloven eller hvor vernekategorien er

endret på en slik måte at det kan være motstrid med tidligere forskrifter. Besvarelsen gir et visst anslag over arbeidsomfanget omfang ved at antallet verneområder i slike kategorier er angitt. Videre må arbeidet sees i sammenheng med andre aktuelle oppdrag. Her vil særlig villreinoppdragene, pågående verneprosesser under bevaring av verdifull natur og oppdrag knyttet til endringer i tidsrom for ferdselsforbud i sjøfuglområder være prosesser å se hen til. I forbindelse med slike prosesser bør det prioriteres en revisjon av alle delene av forskriften slik at ordlyden i forskriftene i størst mulig grad samordnes. Eksempelvis er det mange ulike formuleringer knyttet til ferdselsforbud og forbud mot bestemte aktiviteter, som er ment å omfatte det samme. At ordlyden er ulik, kan virke forvirrende for publikum, og kan i noen grad også innebære forskjeller i restriksjoner.

Vi har i oppdraget innhentet innspill fra Statsforvalteren hvor de er bedt om å melde inn verneområder med forvaltningsutfordringer knyttet til verneforskriftene med en kort begrunnelse. Forvaltere for nasjonalpark- og verneområdestyrer har også fått anledning til å melde inn hva de anser som revisjonsbehov i forskrifter som de forvalter.

Bevaring av verdifull natur

Forskrifter som er i prosess for utvidelse av verneområdet eller endring av verneform under oppdrag for "Bevaring av verdifull natur" er ikke prioritert i dette oppdraget. Vi forutsetter at endringer i verneforskriftene blir vurdert og endret som del av disse prosessene.

2. Revisjonsbehovene

Utover tilpasninger til gjeldende lov, er det behov for å rette opp i feil og uklarheter i vernebestemmelsene som har oppstått som følge av at tiden har endret seg. Andre revisjonsbehov knytter seg til å endre eller å ta inn nye bestemmelser for bedre å ivareta verneformålet. Endel gamle forskrifter har også en gammeldags struktur med kapitler, hvor det er behov for å oppdatere forskriften med paragrafer. Vi har laget en liste over identifiserte revisjonsbehov i vedlegg 1.

For å ivareta verneverdiene og verneformålet på lang sikt er det nødvendig at forskriftene har bestemmelser som er klare og som kan håndheves. Rydding i uklare forskrifter bidrar dermed også til å opprettholde verneverdiene. Bruk av overtredelsesgebyr og straff, er viktig virkemiddel for å sørge for etterlevelse av vernebestemmelser, noe som krever klare bestemmelser. Gode og klare bestemmelser gjør forvaltningen forutsigbar for publikum og understøtter en effektiv og god forvaltning.

Når en forskrift revideres, må ny forskrift hjemles i naturmangfoldloven. Dette innebærer at det for en del forskrifter vil kunne være behov for ganske store endringer. I særlige tilfeller med kun mindre endringer og ikke oppdatering av forskriften som sådan, kan det være aktuelt med tilføydd hjemmel i naturmangfoldloven. I det videre vil vi gjennomgå hvilke prioriteringer som bør gjøres for hver enkelt vernekategori.

2.1 Generelle tilpasninger til naturmangfoldloven

Det følger av naturmangfoldloven § 77 at lovens § 48 og § 47 gjelder for eldre verneforskrifter.

Det innebærer at § 48 gjelder i stedet for den generelle dispensasjonsbestemmelsen som står i eldre verneforskrifter. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i de gamle verneforskriftene må endres, og erstattes med en henvisning til naturmangfoldloven § 48.

En del eldre forskrifter har bestemmelser om at forvaltningsmyndigheten kan gjøre tiltak av hensyn til verneformålet. Det kan i noen tilfeller være uklart om disse bestemmelsene går lengre enn § 47. Ettersom § 47 også gjelder for eldre verneforskrifter, bør forholdet til § 47 klargjøres ved en henvisning eller ved å ta ut slike bestemmelser slik at dette kun reguleres i loven.

En del forskrifter gir myndighet til Miljødirektoratet og andre myndigheter til å gi generelle bestemmelser. Dette gjelder f.eks. adgang til å regulere beite og ferdsel. Slike bestemmelser er i strid med naturmangfoldloven § 34 om hvem som skal fastsette bestemmelser i verneområdene. Slike bestemmelser må derfor tas ut av forskriftene.

2.2 Nasjonalparker

Vi har 41 nasjonalparker på fastlandet, hvorav 27 er vernet før naturmangfoldloven.

Vernekategorien nasjonalpark er videreført i naturmangfoldloven uten at det er større endringer når det gjelder hva forskriften kan gi bestemmelser om.

Vi har gjennomgått nasjonalparkforskriftene vernet før naturmangfoldloven. For nasjonalparker har vi gjort en vurdering av hvilke forskrifter som har et særlig behov for revisjon.

Blant disse har vi særlig to forskrifter fra 1971 med mange feil og henvisning til myndigheter som ikke lenger finnes. Forskriftene har også en del uklare bestemmelser i tillegg til generelle revisjonsbehov for forskrifter vernet før naturmangfoldloven.

Vi har også identifisert at det er fire nasjonalparkforskrifter som ikke har bestemmelser om beskyttelse av dyrelivet. Disse er også tatt med i den prioriterte listen, ettersom naturmangfoldloven § 35 forutsetter slike bestemmelser.

Vi har i tillegg en nasjonalpark som har særlig liberale bestemmelser om motorferdsel og 4 nasjonalparker som mangler droneforbud.

Nasjonalparker som prioriteres for revisjon

I denne oversikten har vi gitt en kort begrunnelse for hvorfor disse nasjonalparkene anbefales først for revisjon. Vi understreker at begrunnelsen ikke gir en fullstendig oversikt over hvilke endringer som er aktuelle. Vi viser i den forbindelse til kapittel 2 og at det må gjøres en nærmere gjennomgang opp mot forskriftsmalen når revisjonsarbeidet igangsettes.

Rago nasjonalpark og Anárjoga álbmotmeacci/Anárjohka nasjonalpark

Verneforskriftene er fra henholdsvis 1971 og 1975 og har flere bestemmelser som er uklare. Myndigheter som det henvises til i forskriften eksisterer ikke lenger. Verneforskriftene mangler ferdselsbestemmelser og dispensasjonsbestemmelser for motorferdsel. I tillegg har oppsynet og reindrifta direkte adgang til å oppføre bygninger. Det mangler videre et forbud mot bruk av droner.

Reisa nasjonalpark

Verneforskriften er fra 1986. Det er behov for rydding i utdaterte bestemmelser, slik som delegering av myndighet til Statens skoger. Forskriften mangler dyrelivsfredning og det er ingen regulering av organisert ferdsel, med unntak av forbud mot idrettsarrangementer. Mangler forbud mot droner.

Jostedalsbreen nasjonalpark

Forskriften mangler dyrelivsfredning og bestemmelser om beskyttelse av dyrelivet. Det er ingen regulering av ferdsel og det mangler forbud mot droner.

Forollhogna nasjonalpark

Forskriften mangler dyrelivsfredning og bestemmelser om beskyttelse av dyrelivet.

Hardangervidda nasjonalpark

Bestemmelser om motorferdsel i nasjonalparken legger til rette for mye motorferdsel i nasjonalparken. Dette motvirker verneformålet og skaper bl.a. utfordringer for villrein.

Stabbursdalen nasjonalpark

Forskriften mangler dyrelivsfredning og bestemmelser om beskyttelse av dyrelivet.

Blåfjella-Skjækerfjella, Lierne, Ånderdalen og Seiland nasjonalparker

Forskriftene mangler droneforbud

2.3 Landskapsvernområder

Vi har totalt 195 landskapsvernområder, og 171 av disse er vernet før naturmangfoldloven. Av de 171 er 60 landskapsvernområder kombinert med andre verneformer; biotopvern, plante- og dyrelivsfredning eller bare dyrelivs- eller plantelivsfredning..

Det følger av naturmangfoldloven § 77 at naturmangfoldloven § 36 andre ledd gjelder for eldre verneforskrifter. Det følger av § 36 andre ledd at det i forskriften kan gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots.

Med naturmangfoldloven ble det fastsatt at landskapsvern-kategorien skulle rendyrkes til å ivareta landskapet. Restriksjonsnivået i en del eldre landskapsvernområder er strengere enn det naturmangfoldloven § 36 legger opp til. Verneformålet kan være knyttet til ivaretagelse av enkeltarter og bestemmelsene kan ha reguleringer av hensyn til disse.

På grunn av det store antallet landskapsvernområder, har vi ikke hatt mulighet til å gjøre en systematisk gjennomgang av alle landskapsvernområdene for å se hvilke landskapsvernområder som bør prioriteres først.

Vi vil likevel løfte frem hvilke typer revisjonsbehov som vi mener bør prioriteres i det videre.

2.3.1 Landskapsvernområder hvor det er behov for et sterkere artsvern pga. verneformålet, herunder hvor det er utfordringer med ferdsel.

Vi har landskapsvernområder hvor det ut fra verneformålet kan være behov for vern av arter utover det naturmangfoldloven § 36 hjemler (selv om de ikke har plante- og dyrelivsfredning som nevnt over). Gjennom nasjonalparkplanen ble det bl.a. vernet større landskapsvernområder som kunne vært vernet som nasjonalparker dersom vilkårene for nasjonalpark var oppfylt.

Som følge av stadig mer friluftslivsaktivitet får vi innspill om behov for å kunne styre og regulere ferdselen, blant annet i landskapsvernområder. Regulering av ferdsel er særlig aktuelt for landskapsvernområder med villrein. Hos villreinen er effekten av forstyrrelser fra ferdsel godt

dokumentert og vi vet hvordan ferdsel skaper barrierer for villreinens naturlige trekk mønster mellom beite- og kalvingsområder. Med ansvar for en av Europas siste villreinbestander har Norge et særskilt ansvar for å ivareta arten og det er et pågående arbeid for å forbedre tilstanden for villrein gjennom egen stortingsmelding, tiltaksplaner m.m. I villreinoppdrag 2.2 ble Miljødirektoratet bedt om en overordnet vurdering av behov for endringer i verneforskrifter i verneområder med villrein.

Vi har med ett unntak ikke foreslått konkrete verneforskrifter for revisjon på grunnlag av villreinhensyn under dette oppdraget, da et forslag til revisjonsbehov vil innebære mer grundige vurderinger blant annet hos Statsforvalteren basert på utfordringer for villrein i konkrete villreinområder og ut fra arbeidet med tiltaksplaner og kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsnormen. Vi mener derfor at en vurdering av revisjonsbehov bør følges opp i egen prosess basert på funnene i leveransen for oppdrag 2.2.

2.3.2 Landskapsvernområder med dyrelivsfredning og/eller plantelivsfredning

Vernekategoriene dyrelivsfredning og plantelivsfredning er ikke videreført i naturmangfoldloven. Dette betyr at det ikke er aktuelt å videreføre dyrelivsfredning og/eller plantelivsfredning når slike fredninger tas opp til revisjon. Det må da vurderes nærmere om det er behov for å endre vernekategori for hele eller deler av disse landskapsvernområdene for fortsatt beskyttelse av enkeltarter eller om vernekategorien landskapsvern er tilstrekkelig. Dette må vurderes konkret for hvert enkelt landskapsvernområde. Det er i alt 58 slike områder ifølge Naturbase.

2.3.3 Revisjon av forskrifter som innehar bestemmelser som er i direkte strid med naturmangfoldloven § 36

Vi har ingen fullstendig oversikt over verneområder som har bestemmelser som er direkte i motstrid med § 36.

Det er grunn til å tro at det er få landskapsvernområder med regulering av ferdsel til fots som ikke kan videreføres, men dette bør undersøkes nærmere. I tilfeller der landskapsvernet er kombinert med biotopvern, kan regulering av ferdsel til fots fortsatt videreføres.

2.3.4 Landskapsvernområder med særlig gamle og uklare forskrifter.

På bakgrunn av det store antallet landskapsvernområder har vi ikke klart å identifisere hvilke forskrifter som på grunn av uklare regler har særlig stort revisjonsbehov.

En mulig revisjonsprosess kan ta utgangspunkt i de eldste forskriftene først. Det kan nevnes at vi har 10 landskapsvernområder som er vernet på 1970-tallet.

2.3.5 Landskapsvernområder som prioriteres for revisjon

Blant de innmeldte landskapsvernområdene var det to forskrifter med særskilt behov for revisjon; Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde og Jærstrendene landskapsvernområde med biotopfredninger og naturminne. Forskriftene har revisjonsbehov som faller inn under flere av de prioriterte behovsområdene listet i kapittel 2.3.1 til 2.3.4.

Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde

Verneområdet utgjør svært viktige vinterbeiteområder og trekkpassasjer for villrein. I forskriften er det bestemmelser om ferdselsforbud deler av året av hensyn til villrein (kap. IV punkt 4.2).

Ettersom dette ferdselsforbudet ikke lenger kan hjemles i naturmangfoldloven § 77, jf. § 36, mener vi at det haster med å revidere denne forskriften. Det er i tillegg behov for en generell gjennomgang av forbudsbestemmelser, deriblant bedre regulering av motorferdsel.

Jærstrendene landskapsvernområde

Forskriften har behov for opprydding med hensyn til verneformer i kombinasjon med utdaterte og uklare bestemmelser som ikke er tilpasset dagens aktivitetsnivå. Forskriften består av en rekke verneformer, med fuglefredning, plantefredning og geologisk naturminne i tillegg til landskapsvern. Statsforvalteren har i lengre tid meldt inn behov for forskriftsrevisjon for å kunne ivareta verneverdiene i et område med svært høy aktivitet fra både friluftsliv, jordbruk og vannsportaktivitet. Jærstrendene utgjør viktige rasteplass for de internasjonale fugletrekkene, samtidig som det er svært mye brukt som tur og friluftslivsområde. Vi mener derfor området bør prioriteres for forskriftrevisjon.

2.4 Naturreservater

Vi har 2672 naturreservater på fastlandet som dekker mange ulike verneformål. Av disse er 1013 naturreservater vernet etter naturmangfoldloven og det er dermed et stort antall naturreservater som er vernet før naturmangfoldloven trådte i kraft.

I naturreservater kan det fastsettes strenge restriksjoner beroende på verneformålet. Etter naturmangfoldloven § 37 kan et naturreservat totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. For naturreservater er det ikke behov for spesielle tilpasninger til naturmangfoldloven utover det som er nevnt over av generelle tilpasninger som gjelder for alle vernekategorier.

Utover å gjøre generelle tilpasninger, kan revisjonsbehovene i naturreservater også knytte seg til å revidere eldre forskrifter hvor tiden har endret seg og det er behov for å regulere nye aktiviteter eller gjøre endringer i de reguleringene som allerede følger av forskriften.

Verneformen er videreført, en enkel oppdatering vil være å hjemle områdene i naturmangfoldloven. Ytterligere revisjoner bør trolig gjøres for de tematiske verneplanene hver for seg, eventuelt på bakgrunn av årstall og/eller fylkesvis.

På grunn av det store antallet naturreservater, har vi ikke hatt mulighet til å gjøre en systematisk gjennomgang av alle naturreservatene for å se hvilke områder som bør prioriteres først. Basert på innmeldingene fra Statsforvalterne er det likevel ett verneområde vi mener bør prioriteres i det videre. Det er videre to forhold som gjelder for mange verneforskrifter, som vi vil løfte frem som aktuelle for revisjon. Det ene er behov for å endre tidsrom for ferdselsforbud i verneområder med fugl som verneformål og eventuelt at ferdselsforbud mangler. Det andre er manglende regulering av skogsdrift, inkludert motorferdsel i forbindelse med skogsdriften.

2.4.1 Ferdelsregulering av hensyn til fugl

I vår gjennomgang ser vi at forvaltningsmyndigheten har meldt inn behov for endring av periode for ferdselsforbud for mange naturreservater med fugl som verneformål. Dette gjelder hovedsakelig naturreservater, men også fuglefredningsområder.

Det er allerede pågående prosesser med vurdering av ferdselsrestriksjoner i sjøfuglreservater: Gjennomgang av ferdselsreguleringene i sjøfuglreservater i Oslofjorden (2024), og gjennomgang av øvrige sjøfuglreservater (2025). Oppdragene er forankret i Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden

(tiltak T28) og nasjonal handlingsplan for sjøfugl og regjeringen vil punktet: Vurdere endringer i ferdselsreguleringene i prioriterte sjøfuglreservater langs norskekysten.

Lignende forankring mangler for øvrige naturreservater med fugl som verneformål, men revisjonsbehovet er tilsvarende i disse naturreservatene ettersom endring i trekketider og hekketidspunkt på grunn av klimaendringer er en generell utfordring. Vi anbefaler at resterende naturreservat med denne utfordringen identifiseres og vurderes for forskriftsrevisjon. Se nærmere omtale av prosess under kapittel 3.

2.4.2 Regulering av skogsdrift i naturreservater

Det er i en del naturreservater åpnet for skogsdrift, dette gjelder bl.a. for en del verneområder opprettet under de tematiske verneplanene for myr og kvartærgeologi. I en del tilfeller har disse områdene naturkvaliteter knyttet til skog. Vi har ikke foreslått konkrete verneforskrifter innen denne kategorien for revisjon, da en slik prioritering bør inngå som en vurdering under det pågående arbeidet med frivillig vern av skog.

2.4.3 Naturreservat som prioriteres for revisjon

Reservater med behov for endring i periode for ferdselsforbud

Vi anbefaler en samlet prosess for forskrifter med behov for denne typen revisjon

Grandefjæra naturreservat

Grandefjæra naturreservat består av et stort gruntvannsområde med mudderbunn, skjellsand og kalkalgebunn. Som et marint våtmarksområde har området nasjonal og internasjonal betydning, og har status som Ramsarområde.

Behovet for revisjon er knyttet til manglende regulering av høsting i forskriften. Uregulert høsting i kommersiell regi har et ukjent skadeomfang, men har potensielt betydelige negative virkninger på verneverdiene. Statsforvalteren i Trøndelag rapporterer blant annet om bekymringsfullt lave forekomster av strandsnegl i Grandefjæra. På bakgrunn av områdets biologiske betydning, kombinert med potensialet for negativ påvirkning fra kommersiell høsting prioriter vi dette naturreservatet for revisjon.

2.5 Dyre- og plantelivsfredning

Naturvernloven hadde i §§ 13 og 14 særskilte hjemler for fredning av viltvoksende plantearter eller plantesamfunn og dyrearter eller dyresamfunn som er sjeldne eller står i fare for å forsvinne, og for fredning av pattedyr og fugler i et område som har særlig betydning som tilholdssted for en rekke arter. Fredningene er omtalt som fuglefredningsområde, fuglelivsfredning, dyrefredningsområde, dyrelivsfredning eller plantefredningsområde. Svært mange av dyre- og plantefredningsområdene har i tillegg vern av livsmiljø etter naturmangfoldloven § 9. Noen områder har vern av livsmiljø for deler av området, men har et omkringliggende område med kun dyrelivsfredning

Bestemmelser om vedtaksfredning av dyre- og plantelivet er erstattet av naturmangfoldlovens bestemmelser om artsforvaltning. Etter forvaltningsprinsippet i § 27 skal høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. I tillegg kan arter beskyttes særskilt gjennom § 23 om prioriterte arter eller gjennom at naturtyper utvelges etter § 52.

De aktuelle forskriftene med plante- og/eller dyrelivsfredninger som ikke er kombinert med fredning av livsmiljø (biotopvern) bør derfor vurderes for vern i en annen vernekategori eller særskilt beskyttelse gjennom andre bestemmelser i naturmangfoldloven. Der slike fredninger er kombinert med andre verneformer, f.eks. vern av livsmiljøer etter naturvernloven eller biotopvern etter viltloven, vil trolig den andre verneformen som hovedregel vil være tilstrekkelig. Dette med unntak av landskapsvernområder, som kan ha behov for et sterkere artsvern som følge av verneformålet. Se mer om dette i kap. 2.3 om landskapsvern.

Hvor mange områder med kun plante- og/eller dyrelivsfredning som finnes har vi ikke identifisert nå, dette krever en gjennomgang av hver enkelt verneforskrift ettersom disse fredningene ikke er entydig kategorisert i Naturbase.

2.6 Fredning av livsmiljøer og biotopvern

Vi har 52 biotopvernområder som er hjemlet i viltloven. Videre har vi en rekke dyrefredningsområder, plantefredningsområder og områder med kombinert plante- og dyrelivsfredning vernet etter naturvernloven, hvor også livsmiljøet er vernet etter naturvernloven § 9. Vi har ikke et tall på hvor mange slike fredninger vi har etter naturvernloven ettersom disse ikke er entydig kategorisert i Naturbase.

Naturmangfoldloven § 38 om biotopvern erstatter tidligere bestemmelser om vern av artenes livsmiljøer og biotoper i naturvernloven § 9, viltloven § 7 og lakse- og innlandsfiskloven § 7. Etter naturmangfoldloven § 38 kan det fastsettes forbud mot virksomhet og ferdsel som kan påvirke eller forstyrre arten eller dens livsbetingelser. Vi antar at restriksjonene i gamle biotopvernområder kan hjemles i § 38. Imidlertid krever § 38 at de bestemte artene som biotopvernet gjelder angis. For eldre forskrifter er det ofte ikke angitt hvilke bestemte arter som vernet skal ivareta, men artsgrupper, slik som fuglelivet. For noen av de eldre biotopvernområdene kan det derfor også være at det er aktuelt å vurdere om området bør vernes som naturreservat.

Eldre biotopvernområder bør revideres slik at de oppdateres til naturmangfoldloven og hjemles i § 38. Samtidig er det aktuelt å vurdere om forskriftene har riktige restriksjoner sett ut fra dagens forhold, for eksempel om tidsperioden for ferdselsforbudet bør endres.

2.7 Naturminner

Naturminner er en vernekategori som ikke er videreført i naturmangfoldloven. Vi har i dag 235 naturminner¹. Disse omfatter først og fremst geologiske forekomster og trær/tregrupper fredet som botaniske naturminner. Disse verneområdene må gjennomgås for å vurdere om de bør oppheves eller vernes som andre vernekategorier. Geologiske naturminner kan være aktuelt å verne som naturreservat. For trær og tregrupper er det aktuelt å vurdere om noen av områdene bør oppheves fordi de ikke lenger anses å ha et særskilt behov for beskyttelse etter naturmangfoldloven, eller om det fortsatt er behov for vern eller beskyttelse etter annet regelverk. I NOU står det *Vernekategorien naturminne synes i dag ikke lenger å fange opp noe behov som ikke også kan dekkes av andre vernekategorier eller av plan- og bygningsloven eller granneloven*

¹ Naturbase

med de endringer utvalget foreslår. Utvalget foreslår derfor at bestemmelsen ikke videreføres. De naturminnefredningene som alt er vedtatt, bør bli stående med samme rettsvirkning som før, inntil vernet eventuelt blir opphevet eller gjort om til en annen vernekategori.

For naturminnene må det først identifisert hvilke naturminner som er aktuelt for vern i en annen vernekategori og hvilke som kan oppheves fordi de ikke lenger fyller et vernebehov etter naturmangfoldloven.

2.8 Eldre verneområder uten forskrift

Det finnes totalt 182 verneområder som er vernet før den første naturvernloven fra 1970¹. Blant disse er det enkelte områder som ikke har en verneforskrift eller som har en verneforskrift uten hjemler for dispensasjon.

Under dette oppdraget har Statsforvalterne meldt inn følgende områder uten forskrift:

- Asker prestegård naturminne
- Vorma Dyrelivsfredning
- Jøndalsåsen med flere tjern og vann
- Kirkeneshalvøya dyrelivsfredning

Og følgende områder med forskrift, som mangler hjemler for dispensasjon:

- Kirkeneshalvøya dyrelivsfredning
- Nordkapp-fjellet og Hornvika, Måsøy og Kjeldvik naturfredning
- Andelven, Nessa og Risa naturfredning

Det er behov for revisjon av alle de gamle forskriftene fra før 1970. De bør gjennomgås med sikte på om det er ønskelig å videreføre vernet og eventuelt i hvilken vernekategori.

3 Prioritering av områder og videre prosess

3.1 Forskrifter listet opp i vedlegg 2.

Listen over prioriterte forskrifter i vedlegg 2 er rangert i to kategorier, der kategori 1 prioriteres høyest for revisjon. Verneforskriftene i kategori 2 består av nasjonalparker som mangler droneforbud, men som for øvrig har mindre revisjonsbehov. Dette er et forbud som burde gjelde alle nasjonalparker, og vi anbefaler at en forbudsbestemmelse om droner tas inn i disse forskriftene.

De innholdsmessige endringene i forskriftene foreslått for revisjon i vedlegg 2, vil være såpass omfattende at det må igangsettes en revisjonsprosess med medvirkning og høring. For områdene i kategori 1 bør revisjonen omfatte en fullstendig gjennomgang av forskriften, slik at den tilpasses naturmangfoldloven og oppdateres til dagens forskriftsmaler, i tillegg til de nødvendige endringene som kreves for bedre ivaretagelse av verneverdiene.

Ved revisjon av nasjonalparker eller store landskapsvernområder med omkringliggende verneområder, vil det være naturlig å kartlegge eventuelle revisjonsbehov i forskriftene også i de omkringliggende verneområdene.

For områdene i kategori 2 er det primært nødvendig å få inn en bestemmelse om droneforbud.

Vi anbefaler at revisjon igangsettes gjennom standard prosedyre for forskriftsrevisjon så raskt det lar seg gjøre.

3.2 Endring av periode for ferdselsforbud

Endring av periode for ferdselsforbud er prioritert i kategori 1 da vi regner en slik endring til å ha stor betydning for verneverdiene. Disse forskriftene bør behandles i et eget løp som en forlengelse av pågående prosesser i sjøfuglreservater.

Revisjonen av sjøfuglreservatene var begrenset til endring av periode for ferdselsforbud fra 15. april - 15. august til 15. mars - 15. august. Ideelt sett bør disse forskriftene tilpasses til naturmangfoldloven. Ordlyden bør også samordnes, slik at bestemmelser som er ment å regulere det samme, er likt utformet. Samtidig var begrensningen til endring i ferdselsforbudsperiode en forutsetning for å kunne gjennomføre revisjonen av ett svært stort antall verneområder i Oslofjorden. Dette muliggjorde en effektiv prosess med stor nytte for naturen. For å muliggjøre revisjon av et større antall verneforskrifter anbefaler vi derfor å begrense endringen til periode for ferdselsforbud.

3.3 Øvrige revisjonsbehov

Vi anbefaler at det settes i gang en prosess for å oppdatere verneområder som mangler forskrift eller hjemler for dispensasjon, slik at det er mulig å forvalte disse områdene etter intensjonen med vernet. I praksis vil en slik revisjon bli sammenlignbar med oppstart av ny verneplan. For disse eldre vernevedtakene må det vurderes om det er ønskelig å videreføre vernet og eventuelt i hvilken vernekategori.

Det er et stort etterslep på oppdatering av eldre forskrifter for å en generell tilpasning til naturmangfoldloven. Hensynet til at regelverket skal være enhetlig og gjenkjennelig tilsier at alle oppdateres etter ny mal. Eldre forskrifter med mange uklarheter har et særlig behov for en ny forskrift.

Det kan gjøres en generell oppdatering i gamle forskrifter begrenset til tilpasninger til naturmangfoldloven som ikke krever høring, som kan gjennomføres gjennom vedtak uten en prosess i forkant. Det vil avhjelpe en del på etterslepet.

Nasjonalparkstyret
Reisa nasjonalpark/
Ráisduottarháldi
landskapsvernområde

Postadresse
Postboks 700
9815 VADSØ

Besøksadresse
Hovedvegen 2
9151 Storslett
Kvænanangshage Verdde
9162 Sørstraumen

Kontakt
Sentralbord: +47
Direkte: +47
sftfpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no>

Johan Bongo LBD

Saksbehandler Nina Andrea Storm

Vår ref. 2025/1754 432.3

Deres ref.

Dato 15.09.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Utvidelse av tillatelse til motorferdsel i tilknytning til riving og bygging av konvensjonsgjerde

I samsvar med vedtekter for Reisa nasjonalparkstyre, punkt 6.3, jf. Naturmangfoldslovens § 62 andre ledd tredje punktum, har Reisa nasjonalparkstyre i styremøte 19.04.2024 - sak 5/24 - gjort vedtak om å delegere saksbehandling av enkelte saker til nasjonalparkforvalter.

Vedtaket gir nasjonalparkforvalter i Reisa myndighet til å treffe vedtak i saker av kurrant karakter, eksempelvis:

- Saker etter de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriftene om ferdsel og motorferdsel.
- Saker etter andre spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriftene og etter naturmangfoldloven § 48 der:
 - a) **Det dreier seg om fornyelse av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget, og forutsetningene er tilnærmet uendret.**
 - b) Det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/AU i tilsvarende sak.
 - c) Forvaltningsplanen gir spesifikke føringer for utfallet.

Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften for Ráisduottarháldi landskapsvernområde § 1 pkt. 1.3, innvilger Reisa nasjonalparkstyre dispensasjon til Landbruksdirektoratet til riving av eksisterende gjerde, samt oppføring av nytt konvensjonsgjerde mellom Lágosjohka og Háldibákti i Ráisduottarháldi landskapsvernområde.

Med hjemmel i verneforskriften for Ráisduottarháldi landskapsvernområde § 2 pkt. 2.3, innvilger Reisa nasjonalparkstyre dispensasjon til Landbruksdirektoratet for landing og lavtflyging med helikopter, samt kjøring med snøskuter og ATV innenfor Ráisduottarháldi landskapsvernområde i forbindelse med riving og oppføring av konvensjonsgjerde mellom Norge og Finland.

For dispensasjonen gjelder følgende vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for NorSkog AS og Landbruksdirektoratet til nødvendig transport av personell, utstyr og materialer.
2. Det gis tillatelse til å benytte helikopter og ATV for nødvendig transport av materialer, utstyr og personell i Ráisdottarháldi landskapsvernområde i perioden fra 5.september til 31.oktober 2025.
3. Det gis tillatelse til å benytte snøskuter til nødvendig transport av materialer, utstyr og personell på vinterføre i perioden 3.mars til 1.mai 2025.
4. Det gis ikke dispensasjon for et spesifikt antall turer, da transportbehovet ikke er fullt ut klarlagt og at det er vanskelig å beregne på forhånd. Dette forutsetter derimot at bruken av helikopter og ATV begrenses til et absolutt minimum for å løse oppdraget.
5. All ferdsel skal gjennomføres på en mest mulig skånsom måte, med særlig hensyn til dyre- og fuglelivet i området. Fuglelivet er spesielt sårbart i hekkeperioden fra april til juni, og det skal tas hensyn for å minimere forstyrrelser i denne perioden. Se vurdering av prinsippene i naturmangfoldlovens § 7 og §§ 8.
6. Berørte reinbeitedistrikter skal informeres i forkant av aktiviteten for å få oversikt over hvor reinen befinner seg og dermed unngå unødige forstyrrelser. Dette gjelder distrikt 36 Cohkolat ja Biertavárri (Ráisdottar) og distrikt 37 Skárfvággi. Tilsvarende skal det tas hensyn til tamrein tilhørende finske driftsenheter.
7. Søker er ansvarlig for å rydde opp etter arbeidet er ferdig og alt av avfall og gamle gjerderester skal transporteres ut av området til godkjent mottak.
8. Det må meldes ifra på SMS til Statens naturoppsyn (92233419) og forvalter (92626955) i forkant av flyvning med helikopter innenfor verneområde.
9. Dispensasjonen skal medbringes under aktiviteten og vises ved kontroll.

Forvaltningsmyndigheten ønsker en rapport etter fullført arbeid, som inkluderer en oversikt over motorferdsel bruken og en kort beskrivelse av gjennomføringen av oppdraget.

Tiltaket kan medføre en midlertidig negativ påvirkning på verneverdiene, men fordelene ved et fungerende grensegjerde og opprydding av gammelt gjerdemateriell veier tyngre. Det nye gjerdet vil ikke medføre større negativ påvirkning enn det eksisterende, og tiltaket anses som nødvendig for å forhindre sammenblanding av norsk og finsk tamrein.

Forvaltningsmyndigheten anser derfor at vilkårene for dispensasjon er oppfylt og innvilger den planlagte aktiviteten. Søknaden er vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 7, §§ 8-12.

Nasjonalparkstyret gjør oppmerksom på at reglene innenfor verneområdet ikke setter til side reglene i annet lovverk og disse må søkes særskilt.

Saksopplysninger

Nye opplysninger:

På grunn av sen snøsmelting ble prosjektet noe forsinket.
Har dere mulighet for å forlenge dispensasjonen ut til midten av oktober?

Vi prøver å bli ferdig i løpet av september, men må ta høyde for noen dager med dårlig flyvær. Kan også opplyse om at vi holder også på med opprydding og skal fly ned gammel materiell som har ligget i terrenget. Håper det lar seg ordne, legger ved tidligere dispensasjon slik at du vet hva saken angår.

Dette haster litt selvfølgelig, da mannskapet skal ut i felt igjen om ikke lenge. Skulle det være noe mer du imidlertid trenger fra oss ta gjerne kontakt.

23.08.24 fikk Landbruksdirektoratet dispensasjon fra Reisa nasjonalparkstyre til landing og lavtflyging med helikopter innenfor Ráisdottarháldi landskapsvernområde i sammenheng med befarig av grensegjerdet mellom Norge og Finland. Det var behov for befarig med leverandører for å vurdere tilstanden til gjerde og behov for vedlikehold, riving og bygging.

Landbruksdirektoratet har siden det hatt utlyst en åpen tilbudskonkurranse for riving og bygging av konvensjonsgjerde fra Lágosjohka til Háldibákti. Dette oppdraget ble tildelt NorSkog AS.

Oppdraget er restaurering av en delstrekning av reingjerdet mellom Norge og Finland. Reingjerdet er bygget for å støtte opp under reindrifutøvernes vokteplikt og forhindre at rein krysser den norsk-finske riksgrensen, i tråd med konvensjonen mellom Norge og Finland (reingjerdekonvensjonen). Lengden på konvensjonsgjerdet mot Finland er på om lag 700 km og Norge har ansvaret for ca. 350 km. Dette oppdraget utgjør cirka 3,1 km i det norske ansvarsområdet.

Dagens gjerdetrasé går i et svært utfordrende og kupert høyfjellsterreng, som fører til at det er store utfordringer gjennom vinteren med ising på både stolper, gjerdenetting og bølgetråd. Isingen fører til at stolper knekker, gjerdet legger seg og gjerdenetting/- og bølgetråd presses ned og løsner fra stolper. Det nye gjerdet skal utformes slik at det i størst mulig grad skal kunne motstå disse fysiske utfordringene slik at behovet for vedlikehold reduseres, og levetiden på gjerdet forlenges.

Oppdragets varighet vil være fra mars 2025 med ferdigstilling innen 1 september 2025. Under gjennomføring av oppdraget vil det være behov for å fly med helikopter, det vil bli noe kjøring med snøscooter, og det vil være behov for bruk av ATV (kjøring på barmark begrenses).

Transport med helikopter vil være fra Birtavarre slik at det ikke vil være mye flyving innenfor landskapsvernområdet. Snøscooter og ATV vil det måtte kjøres med i landskapsvernområdet.

Helikopter:

- Uke 10-18 (værvhengig): Leverandør vil fly ut materiell til området i løpet av mars/april.
- Uke 33-36: Frakt av gammelt gjerdemateriell ut fra området.
- Uke 10-36: Uforutsette behov

Snøscooter:

- Uke 10-18 (avhengig av når det blir flydd inn): Spre ut gjerdemateriell langs med gjerde.

ATV:

- Uke 27-36: Hele byggeperioden
- Ved kjøring med ATV vil eksisterende spor benyttes der det er mulig.

Forskrift og lovverk

Formålet med Ráisduttarháldi landskapsvernområde er å bevare et særpreget høgfjellsområde med løsavsetninger av stor naturhistorisk verdi, og å gi allmenheten adgang til friluftsliv i et slikt område.

I forskriften til Ráisduttarháldi landskapsvernområde står det ifølge § 1 pkt. 1.1 Alle inngrep som kan endre landskapets art eller karakter vesentlig er forbudt, herunder oppføring av bygninger og anlegg. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med oppsyn og reindrift jfr. forskriften § 1 pkt 1.3.

I forskriften til Ráisduttarháldi landskapsvernområde står det ifølge § 2 pkt. 2.1 Motorferdsel til lands og til vanns, herunder landing og lavtflyvning med luftfartøy, er forbudt. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med annen nødvendig transport jfr. forskriften § 2 pkt 2.3.

For å kunne gi dispensasjon er det tre vilkår som må oppfylles. Det må være hjemmel i forskriften, tiltaket kan ikke stride mot formålet i verneforskriften og tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

I forvaltningsplanen står det om grensegjerdet:

Grensegjerdet mellom Norge og Finland reguleres av den til enhver tid gjeldende Reinbeitekonvensjon mellom Norge og Finland og Lov om reingjerder mellom Norge og Finland. Ved endring av gjerdetrase som fører til at gjerdet berører RNP eller RLVO, skal forvaltningsmyndigheten behandle saken etter verneforskriften. Tillatelse til ny gjerdetrase kan påregnes, men det vil bli satt vilkår om at ny trase ikke kommer i konflikt med natur- og kulturverdier og at det blir gjort avbøtende tiltak dersom det er til ulempe for andre brukergrupper.

Alle vedtak hjemlet i forskrift for Ráisduttarháldi landskapsvernområde må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12.

Vurdering

Bygging av gjerdet vurderes som et nytt tiltak og ikke som vedlikehold. På bakgrunn av denne vurderingen er tiltaket søknadspliktig etter verneforskriften. Grense/ sperregjerdet defineres som et permanent gjerde i forbindelse med utøvelse av reindrift.

Motorferdsel og alle former for inngrep er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken, da dette kan ha negative effekter på verneverdiene. Verneforskriften åpner imidlertid for dispensasjon til «oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift» samt «landing med luftfartøy og bruk av motorkjøretøy på barmark etter eksisterende kjørespor i forbindelse med reindrift», forutsatt at tiltakene ikke strider mot verneformålet eller forringer verneverdiene.

Gjerdet over toppen Ráisduttarháldi er totalt ca.3 kilometer og under halvparten går gjennom verneområdet øst for toppen.

Det drives aktiv reindrift i hele Reisa nasjonalpark og store deler av Ráisduttarháldi landskapsvernområde, hvor områdene benyttes som vår-, sommer-, høst- og delvis

vinterbeiter. For å hindre sammenblanding av norsk og finsk tamrein er det avgjørende at grensegjerdet fungerer som forutsatt. Dette krever regelmessig befaring, vedlikehold og eventuelle tiltak for forbedring. Arbeidet vurderes som svært nødvendig og kan gjennomføres enten langs bakken eller ved bruk av helikopter.

Et viktig formål med vernet dreier seg også om allmennhetens tilgang til å drive naturvennlig friluftsliv. Vi vet at motorferdsel forårsaker støy og kan virke forstyrrende for turfolk, og toppen av Ráisdjuottarháldi er tidvis et attraktivt turmål. Forstyrrelsen vurderes som relativt kortvarig og viktig.

Arbeidet gjennomføres av Landbruksdirektoratet som myndighet på norsk side og part i reingjerdekonvensjonen. Det er derfor ikke fare for at andre vil søke om tillatelse på samme grunnlag og skape presedens for en utvikling som på sikt kan skade verneformålet, jfr. naturmangfoldlovens § 10.

Denne saken kan ikke anses å oppfylle kriteriene for delegert behandling. Saken må derfor behandles av styret selv.

De miljørettslige prinsippene i nml. § 8-12 må vurderes som ramme for om dispensasjon kan innvilges eller ikke.

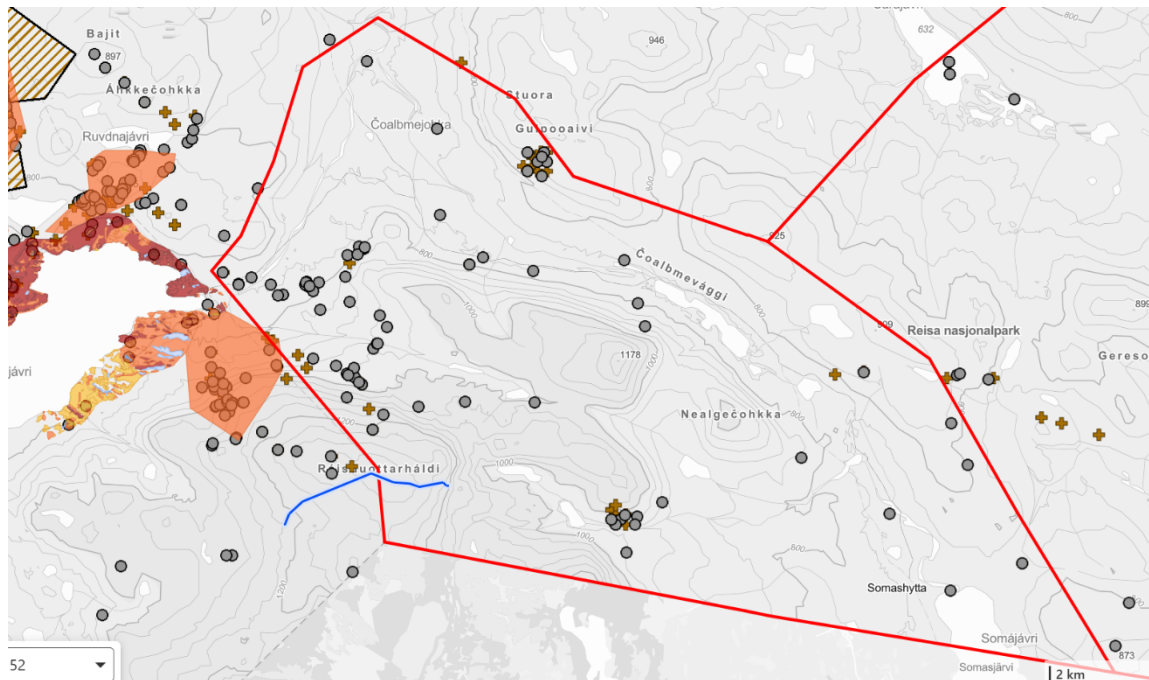
§ 8 – kunnskapsgrunnlaget

Kartlegging registret i naturbase og artskart gir oss en god oversikt over sårbare arter og naturtyper som kan påvirkes av den planlagte ferdselen. Vi vet at hovedøkosystemet i området omtales som 06 lite vegetert mark og landskapet omtales som LA-TI-I-A-38 - Middels kupert fjellandskap med bart fjell/blokkmark uten spesiell verdi.

Dyrelivet generelt og sensitive arter som rovfugl og rovpattedyr i området kan forstyrres ved motorferdsel og lavtflyging med helikopter. Rovfugler og andre fuglearter er spesielt utsatt i hekketiden fra april-juni.

I naturbase er det ikke direkte kartlagt truede arter og naturtyper i området rundt Háldibákti innenfor verneområde. Vi vurderer derfor ankomst med ATV spesielt.

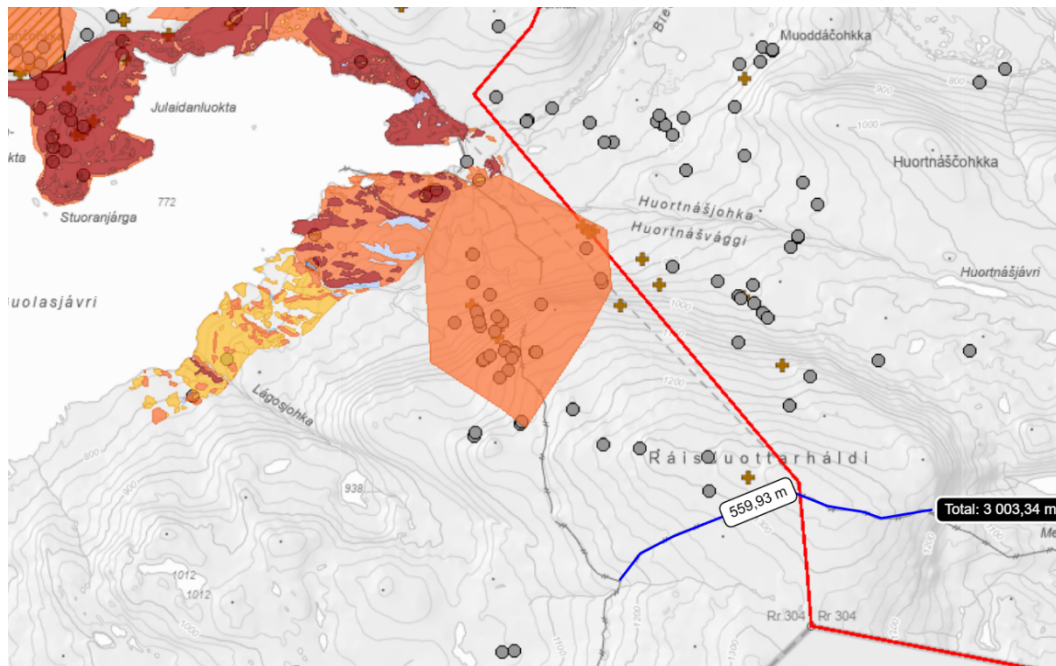
Området der gjerdet står vurderes som svært utilgjengelig for ATV. Hvis ferdselen følger etablerte kjørespor fra Guolasjávri til Somájávri og den eksisterende gjerdetraseen mellom Finland og Norge videre mot Háldibákti, vurderes det siste partiet som for bratt og steinete til å kunne kjøres med ATV. Langs denne traseen er det lite registreringer av truede arter og naturtyper langs kjøresporet til Somájávri. Fra Somájávri langs reingjerdet er det et område i fjellsiden som har registreringer av karplanter registrert som nærturet og ansvarsarter som må unngås. Det er heller ikke registrert sensitive arter i området.

Figur 1: Oversikt over viktige kartleggingsenheter i området. Konvensjonsgjerdet markert i blått

Hvis ferdselen med ATV planlegges fra Guolasjávr på vestsiden av Ráisduottarháldi, enten langs den eksisterende gjerdetraseen, turstien eller opp langs Lágosjohka, finnes det ingen tydelig ATV-trase her. Uansett vil det være partier som er bratte og vanskelig framkommelige, med mye ur og stein, noe som vil gjøre ferdselen utfordrende med ATV.

Dette området ligger utenfor verneområdet, men det er kartlagt viktige områder her som burde tas hensyn til. Det er for eksempel registrert naturtypen Kalkrike områder i fjellet som er vurdert til å ha stor verdi. Lokaliteten fikk i 2010 verdien viktig - B. Siden **fingerlav siden er oppgradert til sterkt truet, og dette fremdeles er eneste kjente lokalitet for arten i Norge**. Råd om skjøtsel og hensyn: **Naturverdiene bevares best hvis miljøet og arts mangfoldet får ligge urørt.**

Figur 2: Oversikt over viktige kartleggingsenheter i området. Konvensjonsgjerdet markert i blått

Vi vurderer at effekten av motorferdselen berører truede arter og naturtyper i liten grad og har begrenset samlet påvirkning på naturmangfold i området hvis kartleggingsenheterne unngås.

Kunnskapsgrunnlaget for området vurderes som godt nok til å fatte beslutning i denne saken og kravet i naturmangfoldloven § 8 om at saken i hovedsak skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

§9 - Før var prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget for området vurderes tilstrekkelig opplyst til å kunne ta en kunnskapsbasert beslutning i saken. Før var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse nå.

§ 10 – Samlet belastning

I 2025 er det ikke gitt tilsvarende dispensasjoner, og tiltaket vurderes som en enkeltstående aktivitet med begrenset omfang. Motorferdselen vil medføre støy i området i en kortere periode, men påvirkningen anses som minimal, ettersom aktiviteten begrenses til et absolutt minimum for å løse oppdraget. Videre vil mesteparten av flygingen foregå utenfor hekke- og yngletiden, noe som reduserer risikoen for negativ påvirkning på dyrelivet. Tiltaket vil heller ikke medføre varige inngrep eller endringer i naturmiljøet. Gitt oppdragets viktighet og den begrensede belastningen på verneområdet, vurderes § 10 å ha liten vekt i denne sammenhengen.

§11 – Kostnader ved miljøforringelse

Bestemmelsen kommer ikke til anvendelse i denne saken, forutsatt at vilkårene for dispensasjonen overholdes. Bruk av luftfartøy og snøskuter anses generelt som skånsomme motorferdselsformer sammenlignet med terrenggående kjøretøy på barmark, da de i liten grad påvirker vegetasjon og terreng. Bygging av nytt gjerdet ikke utgjøre en større negativ

påvirkning enn det eksisterende, og opprydding av gammelt gjerdemateriell vil ha en positiv effekt på verneverdiene. Skulle det likevel oppstå utilsiktet skade på naturmangfoldet, vil det være forvaltningsmyndighetens ansvar å vurdere eventuelle avbøtende tiltak i tråd med prinsippet om at forurensere betaler.

§12 – Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

I tråd med prinsippet om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er helikoptertransport og snøskuter vurdert som de mest skånsomme alternativene for gjennomføring av tiltaket. Bruk av luftfartøy minimerer slitasje på terrenget og reduserer risikoen for skader på sårbare plantearter og landskapsverdier. Snøskuter kan benyttes om vinteren, utenfor hekkeperioden når dyrelivet er mindre sårbart, og dermed redusere eventuell negativ påvirkning ytterligere. Alternativet med barmarkskjøring ville derimot medført betydelig større belastning, spesielt i et høgfjellsområde med løsmasser av stor naturhistorisk verdi. Helikoptertransport sikrer også en mer effektiv gjennomføring av arbeidet, noe som begrenser den totale påvirkningen på området.

Konklusjon

Tiltaket kan medføre en midlertidig negativ påvirkning på verneverdiene, men fordelene ved et fungerende grensegjerde og opprydding av gammelt gjerdemateriell veier tyngre. Det nye gjerdet vil ikke medføre større negativ påvirkning enn det eksisterende, og tiltaket anses som nødvendig for å forhindre sammenblanding av norsk og finsk tamrein.

Forvaltningsmyndigheten anser derfor at vilkårene for dispensasjon er oppfylt og innvilger den planlagte aktiviteten

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til miljødirektoratet av parter i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker etter at vedtaket er mottatt jf. forvaltningslova §§ 28-29. Klagen skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes via nasjonalparkstyret. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen.

Med hilsen

Nina Andrea Storm
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Jim Hugo Hansen SNO
Miljødirektoratet
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Asgeir Blixgård Statskog/fjelltjenesten

Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM
Postboks 700 9815 VADSØ

Nasjonalparkstyret
Reisa nasjonalpark/
Ráisduttarháldi
landskapsvernområde

Postadresse
Postboks 700
9815 VADSØ

Besøksadresse
Hovedvegen 2
9151 Storslett
Kvænangshage Verdde
9162 Sørstraumen

Kontakt
Sentralbord: +47
Direkte: +47
sftfpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyret.no>

Ulf Inge Arnesen - Alta Bygg

Saksbehandler Nina Andrea Storm

Vår ref. 2025/9579

Deres ref.

Dato 22.09.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Innvilget tillatelse til motorferdsel med ATV i Reisa nasjonalpark i forbindelse med vedlikehold av Reinpolitiets hytte Fallebu

I samsvar med vedtekter for Reisa nasjonalparkstyre, punkt 6.3, jf. Naturmangfoldslovens § 62 andre ledd tredje punktum, har Reisa nasjonalparkstyre i styremøte 19.04.2024 - sak 5/24 - gjort vedtak om å delegere saksbehandling av enkelte saker til nasjonalparkforvalter.

Vedtaket gir nasjonalparkforvalter i Reisa myndighet til å treffe vedtak i saker av kurrant karakter, eksempelvis:

- **Saker etter de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriftene om ferdseel og motorferdseel.**
- Saker etter andre spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriftene og etter naturmangfoldloven § 48 der:
 - a) Det dreier seg om fornyelse av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget, og forutsetningene er tilnærmet uendret.
 - b) Det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/AU i tilsvarende sak.
 - c) Forvaltningsplanen gir spesifikke føringer for utfallet.

Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften for Reisa nasjonalpark § 4, punkt 4.3, innvilger Reisa nasjonalparkstyre Alta Bygg dispensasjon til bruk av firehjulinger i forbindelse med befarung av Fallebu ved Sáitejávri/Njárgajávri Reinpolitiets hytte i forbindelse med vedlikeholdsarbeid på hytta.

For dispensasjonen gjelder følgende vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for Alta Bygg til transport av personell.
2. Det gis tillatelse til å benytte to firehjulinger og til sammen to turer (tur/retur med 2 sykler samtidig) for nødvendig transport av personell i perioden 22.september til 30.september 2025.
3. Etablerte kjørespor som vist i kart skal følges.

4. All motorferdsel i utmark skal gjennomføres aktsomt og med hensyn til naturmiljø, dyreliv og friluftsliv. Ved motorferdsel med ATV skal det tas særlig hensyn til dyre- og fugleliv.
5. Søker må inngå dialog med berørte reinbeitedistrikter i forkant av aktiviteten for å unngå unødige forstyrrelser av reindriften. Traseen går igjennom distrikt 36 og 42 sine områder.
6. Når plan for motorferdselen er klar og før kjøring påstartes, skal søker varsle på SMS til Statens Naturoppsyn Jim Hugo Hansen (Mobil: 92233419).
7. Dispensasjonen skal medbringes under aktiviteten og vises ved kontroll.

Konklusjon

Motorferdselen vurderes som nødvendig transport i forbindelse med befaring av Reinpolitets hytte. Bruk av ATV framstår som det mest hensiktsmessige alternativet i barmarksperioden, da traseen allerede er etablert og tiltaket har liten risiko for å skade verneverdiene.

For framtidige vedlikeholdsarbeid på hytta eller frakt av materialer må det søkes særskilt. Slike oppdrag bør, der det er praktisk mulig, gjennomføres med helikopter utenfor nasjonalparken eller med snøscooter på vinterføre, slik at belastningen på verneområdet begrenses.

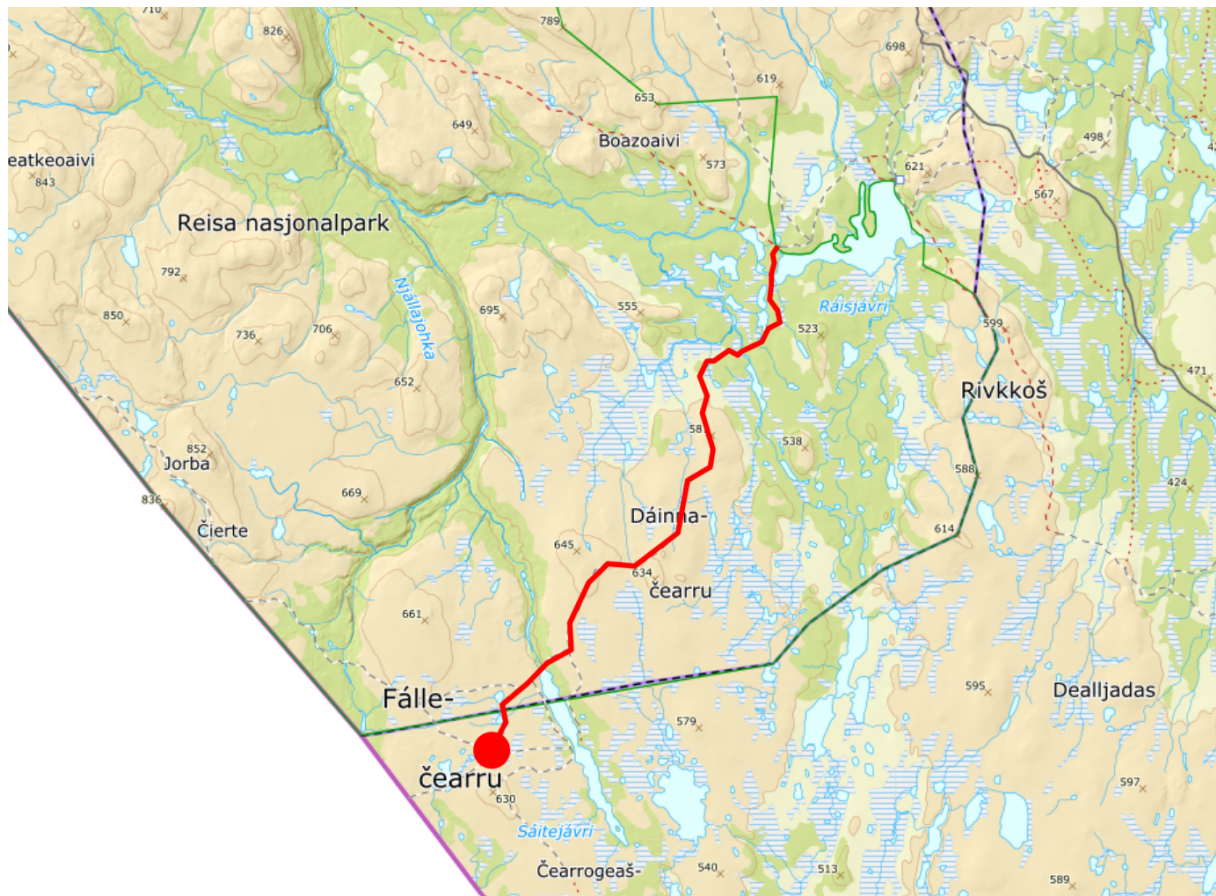
Tiltaket er kun vurdert etter verneforskriften og formålet med vernet. Vi forutsetter at det på forhånd innhentes tillatelser etter annet regelverk om nødvendig. Vi minner også om at det muligens må innhentes samtykke fra berørte grunneiere.

Søknaden er vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 7, §§ 8-12.

Saksopplysniger

Fallebu ligger mellom Sáitejávri og Njárgajávri utenfor Reisa nasjonalpark sin grense i sør. Hytta brukes av Reinpolitiet som har behov for vedlikehold av hytta. Det søkes om bruk av firehjuling og 2 turer i tidsrommet 01.09.2025 – 30.09.2025.

Etter samtale med Reinpolitiet kommer det tydelig fram at hvis befaringen skal gjennomføres med ATV er denne kjøretraseen den mest fornuftige for å komme seg til hytta. Skulle man kjørt utenfor nasjonalparken vil det ikke være etablerte spor og mye kjøring i våte områder.

Regelverk

Reisa nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Reisa nasjonalpark. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift. Forskriften sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Formålet med nasjonalparken er å bevare et vakkert og tilnærmet urørt fjell- og dalområde med dets plante og dyreliv og geologiske forekomster, og å gi allmennheten adgang til friluftsliv i et slikt område.

Nasjonalparken har en egen forskrift der motorferdsel til lands, til vanns og landing eller lavtflyging er forbudt jfr. forskriften § 4 pkt 4.1. 4.2 Unntatt fra bestemmelsene i pkt. 4.1. er: Motorferdsel i forbindelse med politi-, ambulanse-, brannvern-, rednings- og sikringstjeneste og oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsoppgaver. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel for nødvendig transport jfr. forskriften § 4 pkt 4.3.

Det er ikke gjort noen presiseringer knyttet til motorferdsel i forbindelse med reinpolitiets hytte i forvaltningsplanen.

Alle vedtak hjemlet i forskrift for Reisa nasjonalpark må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12.

Vurdering

Motorferdsel er som hovedregel forbudt i nasjonalparken fordi det kan ha negative effekter på naturmiljø og opplevelsesverdier. Verneforskriften åpner likevel for motorferdsel når dette skjer i forbindelse med nødvendig transport, forutsatt at tiltaket ikke strider mot verneformålet eller forringer verneverdiene.

Formålet med vernet er blant annet å sikre allmennheten mulighet til å utøve enkelt og naturvennlig friluftsliv. Motorferdsel medfører støy og kan virke forstyrrende for friluftsbukere og vilt, herunder pågående jaktaktivitet. Forstyrrelsen vurderes imidlertid som kortvarig, og vil ha begrenset omfang.

I denne saken er formålet å gjennomføre befarings av Reinpolitets hytte. Bruk av ATV vurderes som en akseptabel løsning, da det ikke finnes gode alternative traseer utenfor verneområdet for å komme seg til hytta. Den aktuelle traseen er allerede etablert og benyttes jevnlig av reinpolitiet og reindriften. Bruken medfører derfor ingen nye inngrep eller slitasje på verneområdet.

Alternativ transport kan være helikopter utenfor nasjonalparken, men dette er vesentlig mer kostbart. Snøscooter kan være aktuelt på vinterføre, men dette er avhengig av tilstrekkelige snømengder, og er usikkert som løsning for å gjennomføre nødvendig befarings på dette tidspunktet.

Dispensasjonen vurderes å gjelde et særskilt tilfelle som ikke åpner for presedens. Det er ikke grunnlag for at andre aktører kan vise til samme behov, og en dispensasjon i denne saken vil derfor ikke bidra til en utvikling som kan skade verneformålet, jf. naturmangfoldloven § 10 (samlet belastning).

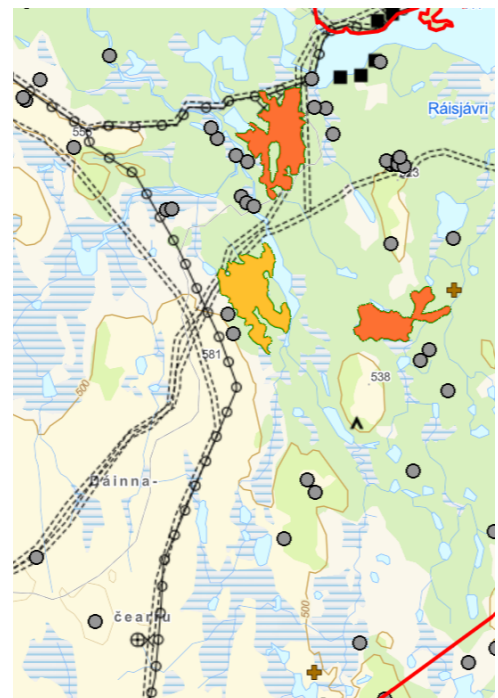
De miljørettslige prinsippene i nml. § 8-12 må vurderes som ramme for om dispensasjon kan innvilges eller ikke.

§ 8 – kunnskapsgrunnlaget

Kartlegging registret i naturbase og artskart gir oss en god oversikt over sårbare arter og naturtyper som kan påvirkes av den planlagte ferdelsen. Det etablerte kjøresporet går gjennom flere hovedøkosystemer: 04 skog, 05 Hei og åpen vegetasjon, 06 lite vegetert mark og 07 våtmark. Det er registrert verdsatte naturtyper sør for Reisavannet som må unngås. Hvis det etablerte kjøresporet følges, vil det være mulig å unngå disse.

Dyrelivet generelt og sensitive arter som rovfugl og rovpattedyr i området kan forstyrres av motorferdselen. Rovfugler og andre fuglearter er spesielt utsatt i hekketiden fra april-juni. Motorferdselen er planlagt til en tid på året der det er minst forstyrrelser for dyre- og fugleliv.

Vi vurderer at effekten av motorferdselen berører truede arter og naturtyper i liten grad og har begrenset samlet

påvirkning på naturmangfold i området hvis kartleggingsenhetene unngås og det etablerte kjøresporet følges.

Kunnskapsgrunnlaget for området vurderes som godt nok til å fatte beslutning i denne saken og kravet i naturmangfoldloven § 8 om at saken i hovedsak skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

§9 - Før var prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget for området vurderes tilstrekkelig opplyst til å kunne ta en kunnskapsbasert beslutning i saken. Før var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse nå.

§ 10 – Samlet belastning

I 2025 er det ikke gitt tilsvarende dispensasjoner, og tiltaket vurderes som en enkeltstående aktivitet med begrenset omfang. Motorferdselen vil medføre støy i området i en kortere periode, men påvirkningen anses som minimal med to turer. Videre vil kjøringen foregå utenfor hekke- og yngletiden, noe som reduserer risikoen for negativ påvirkning på dyrelivet. Tiltaket vil heller ikke medføre varige inngrep eller endringer i naturmiljøet og § 10 vurderes å ha liten vekt i denne sammenhengen.

§11 – Kostnader ved miljøforringelse

Bestemmelsen kommer ikke til anvendelse i denne saken, forutsatt at vilkårene for dispensasjonen overholdes. Skulle det likevel oppstå utilsiktet skade på naturmangfoldet, vil det være forvaltningsmyndighetens ansvar å vurdere eventuelle avbøtende tiltak i tråd med prinsippet om at forurensere betaler.

§12 – Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

I tråd med prinsippet om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder vurderes bruk av ATV langs eksisterende trase som forsvarlig. Men helikoptertransport og snøskuter burde vurderes i det framtidige vedlikeholdet av hytta i etterkant av befaringen.

Konklusjon

Motorferdselen vurderes som nødvendig transport i forbindelse med befaring av Reinpolitiets hytte. Bruk av ATV framstår som det mest hensiktsmessige alternativet i barmarksperioden, da traseen allerede er etablert og tiltaket har liten risiko for å skade verneverdiene. For framtidige vedlikeholdsarbeid på hytta eller frakt av materialer må det søkes særskilt. Slike oppdrag bør, der det er praktisk mulig, gjennomføres med helikopter utenfor nasjonalparken eller med snøscooter på vinterføre, slik at belastningen på verneområdet begrenses.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til miljødirektoratet av parter i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker etter at vedtaket er mottatt jf. forvaltningslova §§ 28-29. Klagen skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes via nasjonalparkstyret. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen.

Med hilsen

Nina Andrea Storm
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Nordreisa kommune - Ráissa suohkan –
Raisin komuuni
Asgeir Blixgård - Statskog
Jim Hugo Hansen - Statens Naturoppsyn
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Miljødirektoratet

Postboks 174

9156 STORSLETT

Postboks 700
Postboks 5672
Sluppen

9815 VADSØ
7485 TRONDHEIM

Jan Tore Nikolaisen - Reinpolitiet
Sondre Røragen - Nordreisa kommune

Arkivsaksnummer: 2024/5359-13

Saksbehandler: Nina Andrea Storm

Dato: 20.10.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Reisa nasjonalparkstyre	25/25	03.11.2025

Innmelding av behov for basiskartlegging i Reisa nasjonalpark

Innstilling fra forvalter

Reisa nasjonalparkstyre vedtar å melde inn det samme området som ble foreslått for basiskartlegging i 2025, beliggenhet sør for Ráisjávri, som prioritert område for basiskartlegging i 2026. Innmeldingen skjer i tråd med Statsforvalterens bestilling datert 8. oktober 2025. Området kan eventuelt justeres i størrelse for å tilpasses ny metodikk som skal prøves ut i 2026.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Statsforvalteren har i e-post 8. oktober 2025 bedt om innspill til behov for basiskartlegging i verneområder. Fristen for innmelding er **10. november 2025**.

Miljødirektoratet har gitt Statsforvalteren i oppdrag å koordinere innmeldingen av områder i sitt fylke, og vurdere forslagene fra alle forvaltningsmyndigheter samlet. Det er ønskelig at Statsforvalteren tar kontakt med verneområdestyrer og kommuner for å ivareta behovene i områder forvaltet av disse.

Basiskartleggingen gjennomføres etter *Natur i Norge (NiN)*-systemet og gir heldekkende kartlegging av naturtyper og tilstand i verneområder. I tillegg til naturtyper registreres også variabler som fremmede arter, gjengroing, forsøpling og slitasje. Kartleggingen stedfester også forekomster av rødlistet natur. Resultatene publiseres i Naturbase under kartlagene *Natur i verneområder* og *Rødlistet natur i verneområder*. **Delområder i nasjonalparker har lav prioritet når vi velger ut områder for kartlegging, fordi de i mindre grad enn øvrige verneområder påvirkes av truslene mot verneverdiene som basiskartleggingen fanger opp.**

For 2026 skal det prøves ut en ny versjon av kartleggingsmetodikken (NiN 3.0), og det vil derfor bli gjennomført kartlegging i mindre omfang enn tidligere år. Det legges vekt på å velge områder som egner seg for utprøving av ny metode, gjerne mindre og lett tilgjengelige områder med variasjon i naturtyper. Slutføring av påbegynte prosjekter anbefales utsatt til 2027.

Vurdering

Reisa nasjonalparkstyre ønsker å melde inn et område sør for Ráisjávri for basiskartlegging i 2026. Området ble også meldt inn i 2024, men ble da ikke prioritert. Det er fortsatt mangelfull kartlegging i store deler av nasjonalparken, og området sør for Ráisjávri er antatt å ha høy naturverdi. Det er også registrert økende ferdsel og aktivitet på barmark i dette området.

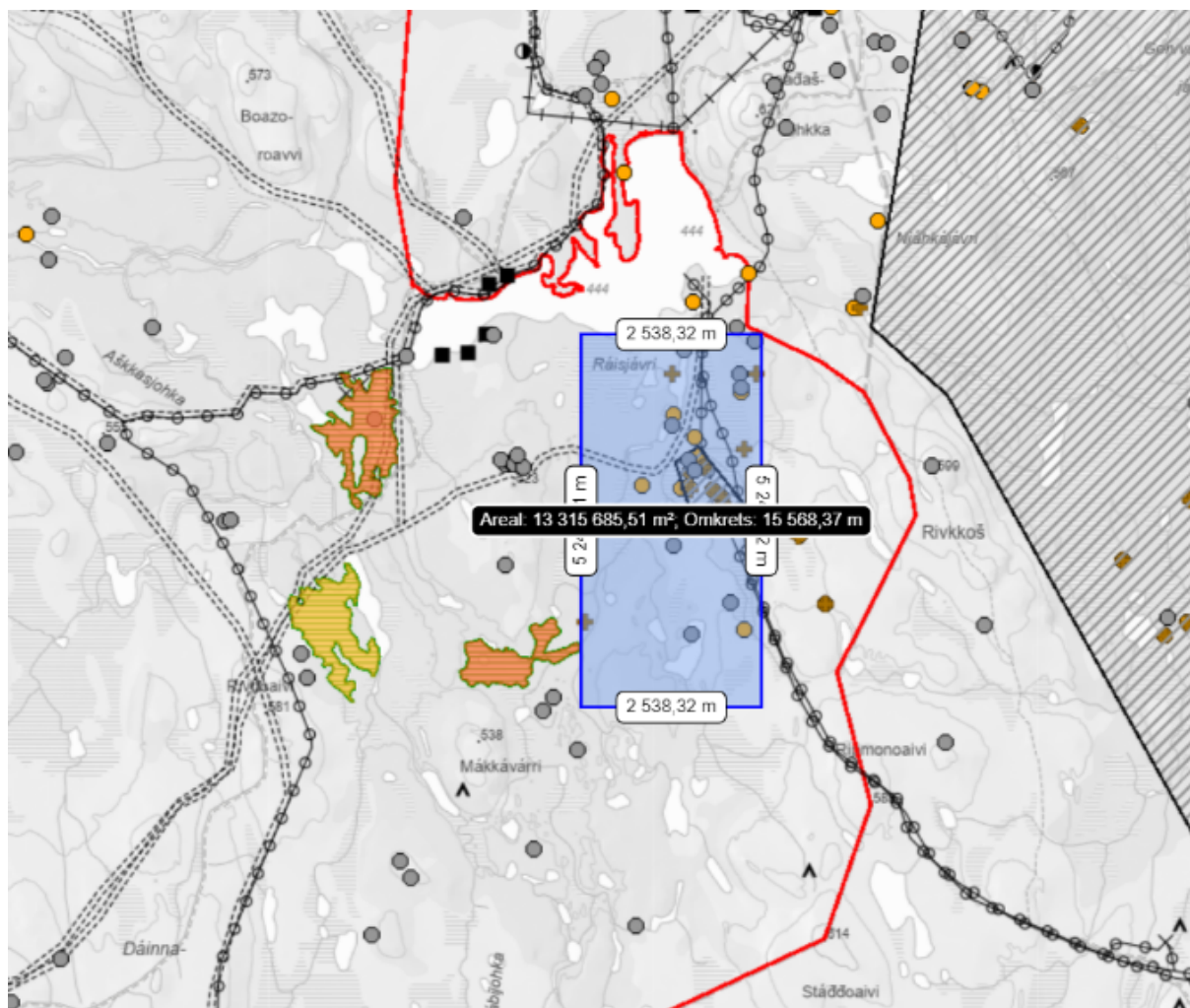
Kartleggingen vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for:

- utvikling av besøksstrategi
- vurdering av sårbarhet og behov for skjøtsel
- overvåking av trusler mot verneverdiene

Området er relevant for flere av kriteriene i Miljødirektoratets bestilling:

- Punkt 1: Forvaltningsmessige utfordringer knyttet til trusler mot verneverdier
- Punkt 5: Områder som ikke tidligere er basiskartlagt
- Punkt 6: Delområder i nasjonalparker/store verneområder

Selv om delområder i nasjonalparker normalt har lavere prioritet, vurderes dette området som godt egnet for utprøving av ny metodikk i 2026 og størrelsen på området kan tilpasses dette.

Arkivsaksnummer: 2024/10292-20

Saksbehandler: Nina Andrea Storm

Dato: 25.10.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Reisa nasjonalparkstyre	26/25	03.11.2025

Status tiltaksplan 2025 og omdisponering av midler

Innstilling fra forvalter

I sak 5/25, behandlet i møte 27.02.2025, ble det vedtatt en plan for disponering av tiltaksmidler for 2025 basert på tildeling fra Miljødirektoratet. I etterkant har enkelte tiltak hatt lavere kostnader enn først antatt, samtidig som det har oppstått behov for økt ressursbruk på andre tiltak. Dette medfører behov for justering og omdisponering av midlene innenfor den totale rammen.

Omdisponering vedtas som følger:

	Oppdatert disponering	
Informasjonstiltak og formidlingstiltak	kr	170 000
Skjøtselstiltak - Bevaring av nærskog ved rasteplasser	kr	50 000
Skjøtselstiltak - Rydding av sti langs hovedstien.	kr	165 000
Verneschild + stolper	kr	102 276
Besøkskartlegging	kr	20 000
Bevaring av myrområder i Raisdouttarhaldi LVO og Reisa NP	kr	25 010
Bru over Avvejohka	kr	150 000
Sikring av sti i ura ved Nedrefoss	kr	80 000
Vedskjul Nedrefoss	kr	20 000
Oppgradering av toalett ved ØK. Biorolla	kr	170 000
Utstyr til bålplasser	kr	20 000

Tiltaksplanen oppdateres i tråd med vedtaket

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Tiltaksplan 2025 – revidert oktober

Saksopplysninger

Tiltaksplan for Reisa NP, inkludert prioriteringer og disponeringer, ble behandlet i styremøte i februar. I denne saken går vi gjennom status og drøfter behov for endring av disponeringer.

Informasjon- og formidlingstiltak

Tiltaket omfatter midler for å gjennomføre en forbedring og oppgradering av informasjon ved utvalgte innfallsporter til Reisa Nasjonalpark. Målet har vært å styrke merkevare-strategien der gamle plakater fortsatt henger, øke besøkendes opplevelse og kunnskap om nasjonalparkens unike natur, kultur, historie og aktiviteter før de entrer verneområdet.

Det ble satt av Kr 170 000 til gjennomføring av tiltaket. Dette opprettholdes, men opprinnelig oppsatte tiltak ble noe billigere enn antatt. Det gir rom for å ta inn supplerende tiltak innenfor posten.

Følgende informasjonstiltak er gjennomført

- Innkjøp og montering av portalskilt i Cortenstål ved Ovi Raishiin.
- Oppgradering av info-tavler ved Ráisjávri – oppsetting
- Innkjøp av små cortenståltavler
- Samarbeidstiltak – stort kart til Ovi Raishiin
- Nye bokstaver til infopaviljong ved Ovi Raishiin (tekst: Reisa Nasjonalpark).

Endringer/suppleringer

- Samarbeid om ny basisinformasjon ved startsted Ovi Raishiin. Igangsatt – slutføres 2026.
- Utarbeide en informasjonsstrategi for området ved Imofossen for å unngå skade på vegetasjonen i området.
- Plakater. Må utsettes.

Skjøtselstiltak - Bevaring av nærskog ved rasteplasser i tråd med bevaringsmål

Vi søkte om midler for å gjennomføre skjøtselstiltak ved rasteplasser knyttet til bevaringsmål i Reisa Nasjonalpark. Et av hovedmålene er å unngå villhogst av skogen, spesielt rundt etablerte rasteplasser, gammer, og hytter. Tiltaket er gjennomført etter planen.

Det ble satt av Kr 50 000 for tiltaket det opprettholdes.

Skjøtselstiltak langs sti

Tiltaket omfatter rydding/fjerning av trær og busker som ramler over hovedstien i Reisa nasjonalpark, slik at den er framkommelig, og at det er trygt for besøkende å ferdes langs stien. Som del av tiltaksplanen var det lagt inn hovedsakelig rydding langs Nordkalottruta. Dette ble gjennomført av SNO. Det er også rom for å gjennomføre andre tiltak på de stiene som Reisa NP har ansvar eller medansvar for.

- SNO gjennomførte enkel rydding langs sti fra Sieimma til Nedrefoss
- Fjelltjenesten gjennomførte rydding/vedlikehold av sti fra Käyräniva til Sieimmaberget øverstien og en gjennomgang på Elvestien mellom Hansenhytta og Sieimma.

Endringer

- Tilrettelegging (klopper, steinsetting) elvestien til Sieimma – igangsatt slutføres vår 2026.
- Rydding av sti, evnt omlegging Nausti – Nedrefoss. Enkel klopp/bru ved bekk. igangsatt slutføres vår 2026.
- Rydding/vedlikehold av sti fra Nedrefoss til Luvddidgammen. igangsatt slutføres vår 2026.
- Vedlikehold bru/klopp ved Ráisjavri. igangsatt slutføres vår 2026.
- Kayranivaveien. Skogrydding. Samarbeid med Statskog.

Det ble opprinnelig satt av Kr 50 000. Mindreforbruk på andre poster gir rom for økt bevilgning slik at ny disponering blir samlet Kr 165 000,-

Verneskilt og stolper

Innkjøp av stolper og skilt gjennomført.

Det ble satt av Kr 125 000. Forbruk ble kr 102 000 som gir en rest til omdisponering.

Besøkskartlegging

Tiltaket omfatter innsamling av data fra eksisterende tellere og et lite prosjekt for utvikling av en enklere teknisk «løype» for analyse av data, samt oppsett av lydenheter. Prosjektet påbegynnes i 2025.

Det ble satt av Kr 20 000. Dette blir disponert fullt ut.

Skjøtselstiltak - Bevaring av myrområder i Ráisdúttarháldi landskapsvernområde

Tiltaket omfatter planlegging av tiltak i samarbeid med finske samarbeidspartnere. Det ble gjennomført felles befaring i august 2025. Felles konklusjon var at slitasjen i området var moderat, og at tiltak for de neste årene vil være monitorering av situasjonen og evt ny vurdering tiltaksbehovet hvis tilstanden endres. Det ble vurdert behov for forebyggende tiltak som omlegging av kjørespor på tørrere områder eller fysisk tilrettelegging med klopper eller lignende. Det ble ikke vurdert som hensiktsmessig på grunn av forventet nytte er lav og inngrep/skade er moderat.

Det ble satt av Kr 200 000,- til tiltaket. Faktisk kostnad er betydelig lavere. Det omdisponeres Kr 175 000,- til andre formål i planen.

Bru over Avvejohka

Tiltaket omfatter samarbeid med Statskog om utskifting av eksisterende bru over Avvejohka. Det ble fraktet inn materialer og gjennomført bygging i begynnelsen av september.

Det disponeres kr 150 000,- til tiltaket som forvaltningsmyndighetens andel som det opprinnelig var søkt om. Det utgjør omtrent halvparten av kostnad med arbeid, materialer og frakt av materialer. Tiltaket ble noe dyrere da forvaltningsmyndigheten tenkte det var mer skånsomt å fly inn materialer med helikopter enn å bruke furu på stedet i nasjonalparken.

Ura ved Nedrefoss

Tiltaket omfatter et oppdrag om planlegging/risikovurdering og et særskilt oppdrag for skjøtselstiltak av stien som går gjennom Ura ved Nedrefoss. Status:

- Gjennomført innkjøpsprosess for risikovurdering. Prosjekt leveres desember. Kr 25 000.

Gjenstår

- Planlegging av tiltak for å oppnå akseptabel tilstand – seinhøst 2025 Inn til kr 10 000
- Gjennomføring av tiltak. Frakt av materialer på vinterføre. Gjennomføring av byggetiltak ved første mulighet etter snøsmelting (2026). Kr 45 000.

Tiltaket gjennomføres som et samarbeidstiltak med Statskog hvor de bidrar med arbeidstid tilsvarende ca. halvparten av den totale kostnaden. Det ble satt av 80 000,- og disponeres som tenkt.

Bålvedskjul ved Nedrefoss rasteplass

Tiltaket omfatter oppsett av et enkelt vedskjul ved badstua ved Nedrefosshytta. Tiltaket ble igangsatt høsten 2025, men vil ikke kunne slutføres før i sammenheng med vårdugnaden eller et vintertilsyn først på 2026.

Det ble satt av Kr 20 000,- for tiltaket. Dette disponeres som tenkt.

Oppgradering av toalett ved Øvre Kirkestilla

Tiltaket omfatter skifte av toalettløsning fra biokompostering til en septiktank samt ferdigstilling av toalettbygget. Hoveddelen av tiltaket ble gjennomført som planlagt våren 2025.

Gjenstående:

- Opparbeiding av platting/trapp. Det er innkjøpt materialer, men blir ferdigstilt våren 2026. Inkludert arbeid fra valgt leverandør. Materialer ca. kr 15 000. Arbeid

Det ble satt av Kr 200 000,- til formålet. Tiltaket blir billigere enn antatt. Forventet disponering Kr 170 000,-

Annet – utstyr til bål plass og driftsmidler

Hvis det gjenstår noe midler benyttes det til innkjøp av utstyr til rasteplasser som vi har ansvar for.

Utstyr til bål plass. Dette er et nytt tiltak.

Hjemmelsgrunnlag

I medhold av styrets tiltaksplan for 2025.

Vurdering

Det gjøres ikke ytterligere vurderinger i saken.